

นโยบาย

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
ประจำปี ๒๕๖๐

พลตำรวจเอก อุดลย์ แสงสิงแก้ว
รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

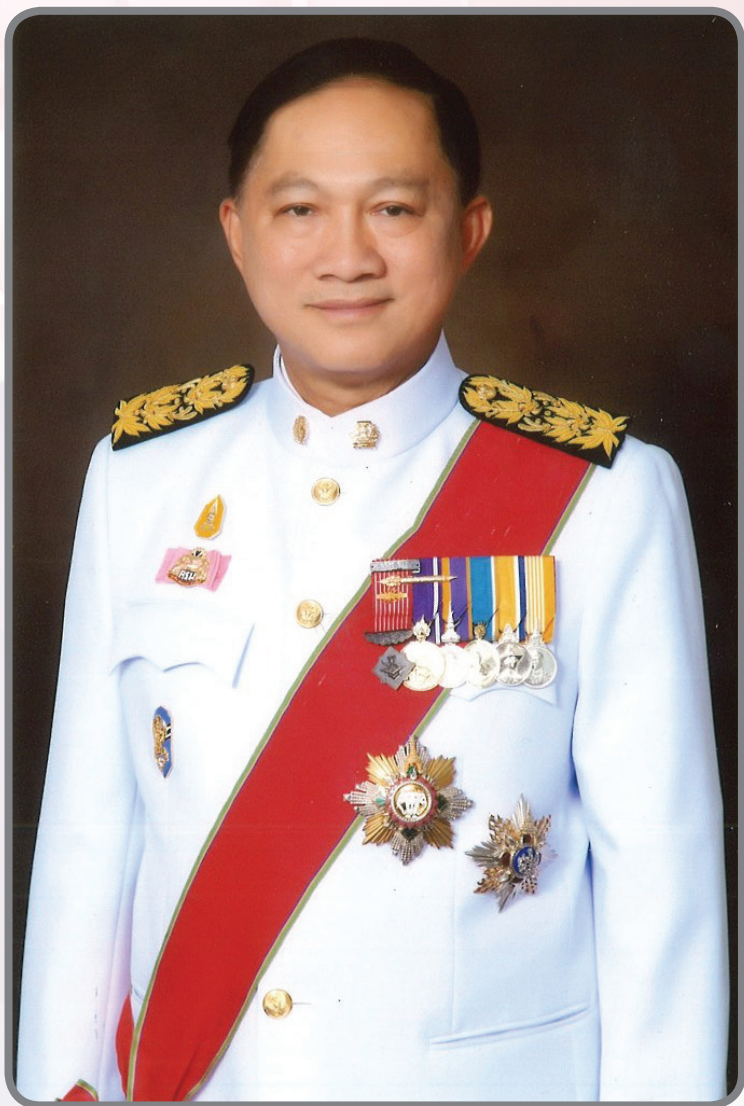
“ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ”

นโยบาย

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ประจำปี ๒๕๖๐

พลตำรวจเอก อุดยศ แสงสิงแก้ว
รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

คำนำ

ในการบริหารราชการของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) เป็นระยะเวลา ๒ ปี ตั้งแต่เดือนกันยายน ๒๕๕๗ เป็นต้นมา ได้กำหนดนโยบายของ พม. เพื่อ“ขับเคลื่อนภารกิจเร่งด่วนและวางรากฐานการพัฒนาในระยะยาว” ซึ่งได้ยึดกรอบแนวทาง “การลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสเข้าถึงบริการของรัฐ” ตามนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลด้านสังคม โดยมีเป้าหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของสังคมซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาความขัดแย้งและความเดือดร้อนทั้งหลายของประชาชนมาอย่างต่อเนื่อง และในแต่ละหัวรอบปีที่ผ่านมาได้กำหนดนโยบาย ๓ ด้าน ได้แก่ นโยบายเร่งด่วนนโยบายการปฏิรูปและพัฒนาและนโยบายพันธกิจ ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ เรียกว่า “นโยบาย ๗-๔-๙” และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ เรียกว่า “นโยบาย ๘-๕-๑๑” นับว่าได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ทุกคนของ พม. ในการนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

ในหัวรอบปีที่ผ่านมา พม. มีผลการดำเนินการที่สำเร็จเป็นเชิงประจักษ์ ได้แก่ การยกระดับของประเทศไทยในการร่วมขจัดปัญหาการค้ามนุษย์ซึ่งทำให้ในปี ๒๕๕๙ สหรัฐอเมริกาจัดระดับประเทศไทยดีขึ้น โดยให้อยู่ในระดับ ๒ ที่ต้องจับตามอง (Tier 2 Watch List) การพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยที่สำคัญ การฟื้นฟูเมืองชุมชนดินแดงซึ่งคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้ดำเนินโครงการระยะที่ ๑ การพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าว ชุมชนริมแม่น้ำเจ้าพระยา และปทุมธานีโมเดล การอุดหนุนเงินเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดในครัวเรือนยากจน จากรายละ ๔๐๐ บาท เพิ่มเป็น ๖๐๐ บาท ต่อเดือน ในปี ๒๕๖๐ การปรับเพิ่มสวัสดิการเบี้ยความพิการ จากรายละ ๕๐๐ บาท

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

เป็น ๘๐๐ บาทต่อเดือน การบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเตรียมความพร้อมคนทุกวัย เพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุอย่างมีคุณภาพ การจัดระเบียบคนขอทาน และเพิ่มศักยภาพของคนยากไร้ให้สามารถพึ่งพาตนเองและกลับสู่สังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี นอกจากนี้ ได้เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการของศูนย์ช่วยเหลือสังคม ๑๓๐๐ ในการรับแจ้งเหตุให้คำปรึกษาแนะนำ ประสานส่งต่อ และช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมได้อย่างทันท่วงที

ในด้านการขับเคลื่อนการบริหาร ได้มีการสั่งการและติดตามปัญหาสังคมผ่านการประชุมศูนย์ปฏิบัติการ พม. โดยรัฐมนตรี พม. ได้เข้าร่วมประชุมกับคณะผู้บริหาร พม. ทุกเช้ากว่า ๔๘๔ ครั้ง และได้ริเริ่มจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการอาเซียนด้านสังคม ทั้งนี้ ผลการประเมินนโยบายและการดำเนินการของ พม. โดยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและภายนอก พม. พบว่ามีผลสัมฤทธิ์เป็นที่ประจักษ์ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

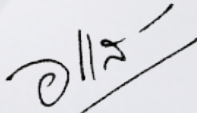
สำหรับในปีที่ ๓ ของการบริหารราชการ พม. ยังคงยึดกรอบนโยบายรัฐบาลด้านสังคม ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ กรอบการปฏิรูปประเทศ และร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๙ มาเป็นแนวทางในการจัดทำนโยบายที่จะดำเนินการในปริมประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและรองรับอนาคตที่เรียกว่า “3A” ประกอบด้วย นโยบายเร่งด่วน (Agenda Based) ๙ ข้อ นโยบายบริหารการพัฒนา (Administration Based) ๕ ข้อ และนโยบายระดับพื้นที่/จังหวัด (Area Based) ๕ ข้อ โดยมีการร่วมระดมความคิดเห็นในการจัดทำจากทุกหน่วยงานของ พม. มีการรับฟังความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิและภาคีเครือข่ายการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมอย่างแท้จริงอีกครั้งหนึ่ง

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

จึงให้ส่วนราชการของ พม. นำนโยบายนี้ไปสู่การปฏิบัติด้วยการจัดทำ “แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐” ให้สอดคล้องกับนโยบายที่ร่วมคิดร่วมทำด้วยกันมา และขับเคลื่อนให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อร่วมกันสร้างและวางรากฐานสังคมไทยให้เกิดความอยู่ดีมีสุข และตอบสนองวิสัยทัศน์ประเทศไทย “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” สืบไป

พลตำรวจเอก

(อดุลย์ แสงสิงแก้ว)

รัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สารบัญ

หน้า

คำนำ	
สารบัญ	
ส่วนที่ ๑ ผลการดำเนินงานสำคัญประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙	๑
ส่วนที่ ๒ สถานการณ์ภายนอกและประเด็นท้าทายทางสังคม	๘
๒.๑ สถานการณ์ภายนอกและบริบทของประเทศไทยโดยรวม	๘
๒.๒ สถานการณ์ทางสังคมของประเทศไทย	๑๐
๒.๓ แนวโน้มและประเด็นท้าทาย	๒๐
๒.๔ ผลการประเมินการดำเนินงานของ พม.	๒๓
ส่วนที่ ๓ วิสัยทัศน์ พม.	๒๗
ส่วนที่ ๔ เจตนารมณ์ของรัฐมนตรี พม.	๒๗
ส่วนที่ ๕ นโยบาย พม.ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐	๒๗
๕.๑ นโยบายเร่งด่วน (Agenda Based)	๒๘
๕.๑.๑ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์	๒๘
๕.๑.๒ การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย ผู้สูงอายุ และคนพิการ	๒๘
๕.๑.๓ การเตรียมความพร้อมรองรับสังคมผู้สูงอายุ	๓๑
๕.๑.๔ การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ	๓๑
๕.๑.๕ การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน	๓๓
๕.๑.๖ การสร้างความเข้มแข็งของสตรีและครอบครัว	๓๔
๕.๑.๗ การพัฒนาระบบสวัสดิการสังคม	๓๕
๕.๑.๘ การพัฒนาบทบาทประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน	๓๗
๕.๑.๙ การส่งเสริมพลังประชารัฐ	๓๗

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๕.๒ นโยบายบริหารการพัฒนา (Administration Based)	๓๘
๕.๒.๑ การพัฒนาบุคลากรสู่มืออาชีพ	๓๘
๕.๒.๒ การพัฒนาองค์กรเพื่อขับเคลื่อนนโยบาย และมุ่งสู่การแข่งขันในระดับนานาชาติ	๓๙
๕.๒.๓ การพัฒนาระบบและกระบวนการทำงานให้เกิด ประสิทธิภาพ	๔๐
๕.๒.๔ การพัฒนากฎหมายด้านสังคม	๔๑
๕.๒.๕ การจัดสวัสดิการสำหรับบุคลากร	๔๒
๕.๓ นโยบายการขับเคลื่อนระดับพื้นที่/จังหวัด (Area Based)	๔๒
๕.๓.๑ การบูรณาการการขับเคลื่อนเป็นทีม พม. จังหวัด ภายใต้แนวคิด “บ้านเดียวกัน (One Home)”	๔๒
๕.๓.๒ การยกระดับการเป็นเจ้าภาพด้านสังคม	๔๓
๕.๓.๓ การพัฒนาระบบข้อมูลด้านสังคม	๔๔
๕.๓.๔ การพัฒนาศักยภาพการประสานงานภาคี (ภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม)	๔๔
๕.๓.๕ การสนับสนุนให้อำเภอและองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าภาพ ในการพัฒนาสังคม	๔๕

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ส่วนที่ ๖ การขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ	๔๖
ส่วนที่ ๗ ตัวชี้วัดและการติดตามประเมินผล	๔๗
ส่วนที่ ๘ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	๔๘
ส่วนที่ ๙ การวางรากฐานการพัฒนาในระยะต่อไป	๔๙

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ส่วนที่ ๑ : ผลการดำเนินงานสำคัญประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

ภายใต้การบริหารงานตามนโยบาย “๘ เร่งด่วน ๕ พัฒนา ๑๑ พันธกิจ” ที่ผ่านมา กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ได้ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าว โดยยึดกรอบแนวทางการลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสเข้าถึงบริการและสวัสดิการของรัฐ ตามนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล โดยมีผลงานสำคัญ ดังนี้

๑.๑ การพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย โดยขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่อยู่อาศัย ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๕) เพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยที่มั่นคง ได้มาตรฐานและเหมาะสมสำหรับผู้มีรายได้น้อย จำนวนประมาณ ๒.๗ ล้านครัวเรือน โดยมีการดำเนินโครงการที่สำคัญในปี ๒๕๕๙ ได้แก่

๑.๑.๑ จัดทำโครงการฟื้นฟูเมืองชุมชนดินแดง ตามแผนแม่บทโครงการฟื้นฟูเมืองชุมชนดินแดง (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๗) โดยเป้าหมายการพัฒนาเพื่อรองรับผู้อยู่อาศัย รวมทั้งสิ้น ๒๐,๒๕๒ ครัวเรือน ในระยะเวลา ๘ ปี และได้มีการก่อสร้างระยะที่ ๑ แปลง G รองรับผู้อยู่อาศัย จำนวน ๓๓๔ ครัวเรือน

๑.๑.๒ จัดทำโครงการเคหะชุมชนและบริการชุมชน ตามแผนเสริมสร้างความมั่นคงด้านการอยู่อาศัย ตามกรอบที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติดำเนินการ จำนวน ๒๗,๖๓๑ ครัวเรือน

๑.๑.๓ จัดหาที่อยู่อาศัยเข้าร่วมโครงการบ้านเคหะประชารัฐ สำหรับประชาชนผู้มีรายได้น้อยที่ยังไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย ซึ่งจะได้รับสินเชื่อเงินผ่อนปรน ๒,๕๖๕ ครัวเรือน

๑.๑.๔ พัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าว เป้าหมาย

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๒๕ ชุมชน ๓,๘๑๐ ครัวเรือน โดยได้จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยครบถ้วนแล้ว พร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณพัฒนาระบบสาธารณูปโภคใน ๑๖ ชุมชน ๒,๑๐๕ ครัวเรือน ดำเนินการรื้อย้ายเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ ๖ ชุมชน ๒๙๑ ครัวเรือน และสร้างที่อยู่อาศัยใหม่แล้วเสร็จ ๒ ชุมชน ๒๘ ครัวเรือน

๑.๑.๕ แก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย “ปทุมธานีโมเดล” เป้าหมาย ๑,๔๓๓ ครัวเรือน โดยมีการประกาศใช้กฎหมายมาตรา ๔๔ ถอนสภาพที่ดินสาธารณะให้เป็นที่ดินราชพัสดุเพื่อดำเนินโครงการอาคารอยู่อาศัย มีกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้าอยู่อาศัย ๒๗๕ ครัวเรือน และมีกลุ่มที่ดำเนินการซื้อที่ดินเพื่อสร้างชุมชนใหม่ ๑๒๖ ครัวเรือน

๑.๑.๖ จัดหาที่อยู่อาศัยให้กับชุมชนผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการริมแม่น้ำเจ้าพระยา ๖๔ ครัวเรือน จากเป้าหมาย ๓๐๙ ครัวเรือน

๑.๒ การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ได้บูรณาการความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ผนึกกำลังป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ปิดจุดอ่อนทางกฎหมาย เร่งรัดการบังคับใช้กฎหมาย ให้การคุ้มครองช่วยเหลือตามหลักสิทธิมนุษยชน และป้องกันกลุ่มเสี่ยงในทุกรูปแบบ จนสหรัฐอเมริกายอมรับถึงความมุ่งมั่นและความพยายามของรัฐบาล จึงยกระดับประเทศไทยดีขึ้นอยู่ในระดับ ๒ ที่ต้องจับตามอง สำหรับปี ๒๕๕๘ มีคดีค้ามนุษย์จำนวน ๓๑๗ คดี จำแนกเป็นการแสวงหาประโยชน์ทางเพศ ๒๔๕ คดี การบังคับใช้แรงงาน ๖๙ คดี และการนำมาข่มขืน ๓ คดี ซึ่งมีผู้ต้องหาจำนวน ๕๔๗ คน ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จำนวน ๗๒๐ คน มีการอายัดทรัพย์สินมากกว่า ๒๐๐ ล้านบาท ปัญหาการค้ามนุษย์เป็นที่สนใจของนานาชาติ และเป็นที่ถูกกล่าวถึงกันมาก เมื่อนำปัญหาการค้ามนุษย์ไปเชื่อมโยงกับการคว่ำบาตร

^๑ ปทุมธานีโมเดล เป็นการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยเพื่อรองรับนโยบายการจัดที่อยู่อาศัยชุมชนแออัด ที่รื้อถอนแล้วนำที่ดินมาดำเนินการในพื้นที่คลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ทางเศรษฐกิจ เช่น จากกรณี TIP Report ของสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป (EU) ให้ใบเหลืองกับไทย กรณีการทำประมงผิดกฎหมาย โดยเป็นประเด็นที่ถูกนำไปเชื่อมโยงกับการค้ามนุษย์

๑.๓ การสนับสนุนเงินอุดหนุนการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดในครัวเรือนยากจน ให้ได้รับการเลี้ยงดูที่มีคุณภาพเพื่อเป็นหลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐานและลดความเหลื่อมล้ำ รายละ ๔๐๐ บาท ต่อเดือน เป็น ๖๐๐ บาทต่อเดือน ครอบคลุมเด็กตั้งแต่ ๑ – ๓ ขวบ โดยผู้ลงทะเบียนขอรับเงินอุดหนุนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ จำนวนทั้งสิ้น ๑๓๒,๒๖๔ คน โดยปรับเพิ่มจำนวนเงินจาก ๔๐๐ บาท เป็น ๖๐๐ บาทต่อเดือน และขยายอายุเด็ก จาก ๑ ขวบ เป็น ๑ – ๓ ขวบ

๑.๔ การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในส่วนราชการและสถานที่ประกอบการ โดยการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์เด็กเล็ก จำนวน ๑๓ แห่ง เพื่อให้เด็กปฐมวัย ในช่วงอายุ ๐ - ๓ ปี ได้รับการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการอย่างเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการดำเนินการจดทะเบียนและผ่านมาตรฐาน จำนวน ๑,๕๗๒ แห่ง

๑.๕ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น มีการดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีพื้นที่สร้างสรรค์ในการสื่อสารเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจด้านสุขภาวะทางเพศแก่วัยรุ่น ผ่านกลไกท้องถิ่น และสภาเด็กและเยาวชนในเทศบาลและตำบล ใน ๗๖ จังหวัดในพื้นที่ ๒๒๘ แห่ง รวมทั้งการส่งเสริมบทบาทของครอบครัวและชุมชนให้มีทัศนคติเชิงบวกและสื่อสารด้านสุขภาวะทางเพศของวัยรุ่นอย่างสร้างสรรค์ในครอบครัวผ่านเครือข่ายผู้ปฏิบัติงานด้านครอบครัวในศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) องค์การบริหารส่วนตำบล และเครือข่ายด้านครอบครัว จำนวน ๓๐๐ คน ใน ๒๐ จังหวัด ซึ่งเกิดเครือข่ายการทำงานในพื้นที่ ในการทำงานด้านสุขภาวะทางเพศของวัยรุ่น

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๑.๖ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา

โดยมีต้นแบบระบบฐานข้อมูลเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา เพื่อเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงในการขับขีรถยนต์และรถจักรยานยนต์ไม่ปลอดภัย รวมทั้งพฤติกรรมเสี่ยงต่อการกระทำความผิดอื่นๆ และใช้ในการวางแผนแก้ไขปัญหาดังกล่าวของเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาที่เป็นกลุ่มเสี่ยง

๑.๗ การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ได้เสนอให้รัฐบาลปรับเปลี่ยนสวัสดิการเบี้ยความพิการ จากเดือนละ ๕๐๐ บาท เป็นเดือนละ ๘๐๐ บาท ต่อคน จำนวน ๑,๓๘๔,๗๓๔ คน โดยคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการแล้วสามารถได้รับเบี้ยความพิการทันที นอกจากนี้ ได้มีการส่งเสริมการจ้างงานคนพิการในหน่วยงานของรัฐและสถานประกอบการ จัดตั้งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและทุกคนในสังคม (อารยสถาปัตย์) “ชุมชนต้นแบบเกาะเกร็ด” ขยายพื้นที่ชุมชนต้นแบบ ๓๓ จังหวัด และบริเวณสวนลุมพินี ตลอดจนพัฒนาศักยภาพนักร้องนักดนตรีตาบอดในทีสธารณะภายใต้โครงการจากถนนสู่ดวงดาว (From Street to Stars)

๑.๘ การเตรียมความพร้อมรองรับสังคมผู้สูงอายุ

โดยบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเตรียมความพร้อมคนทุกวัยเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุอย่างมีคุณภาพ พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุเพิ่มโอกาสในการทำงาน และสร้างความมั่นคงด้านรายได้ สร้างความเข้มแข็งของชมรมคลังปัญญาผู้สูงอายุโดยการปรับปรุงทะเบียนคลังปัญญาผู้สูงอายุให้เป็นปัจจุบัน เสริมสร้างความเข้มแข็งการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุในพื้นที่ ๘๙ แห่ง ปรับปรุงสภาพแวดล้อมและซ่อมแซมบ้านผู้สูงอายุ จำนวน ๑,๑๒๐ หลัง และสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) จำนวน ๘๗๘ แห่ง

๑.๙ การดำเนินงานด้านการต่างประเทศ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ การเข้าร่วมประชุมระดับนานาชาติต่างๆ เช่น การประชุมคณะกรรมการอาเซียนว่าด้วยสภาพาสตรี รวมถึงการเยี่ยมเยียนเพื่อรับทราบและพูดคุยหารือกับกลุ่มคนไทยที่ประสบปัญหาทางสังคมในต่างประเทศ ตลอดจนการกระชับความสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ ด้วยการรับรองการเข้าเยี่ยมคารวะของเอกอัครราชทูตและผู้นำจากนานาประเทศ นอกจากนี้ ได้ขับเคลื่อนงานในฐานะเจ้าภาพหลักของประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) เช่น จัดตั้งคณะกรรมการอาเซียนว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิสตรีและสิทธิเด็ก ผลักดันเรื่องทศวรรษคนพิการในอาเซียน (ค.ศ. ๒๐๑๑ - ๒๐๒๐) ผลักดันให้เกิดเวที GO-NGO Forum เป็นต้น และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพด้านการบริหารและการขับเคลื่อนภารกิจดังกล่าว จึงได้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการอาเซียนด้านสังคม (ศปก.อช.พม.) เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมและเชื่อมโยงข้อมูลสถานการณ์ด้านสังคมของประเทศไทยและประเทศต่างๆ ในอาเซียน และขับเคลื่อนประเด็นระหว่างประเทศที่สำคัญ

๑.๑๐ การป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว ได้มีการบูรณาการความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน โดยเฉพาะในมิติพื้นที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงมีเครือข่ายระดับตำบล ๖,๓๕๐ คน มีกลไกรองรับการปฏิบัติงาน ๑,๒๐๐ คน มีผู้ได้รับการคุ้มครองช่วยเหลือโดย พม. และเครือข่าย ๘๑๘ คน (ณ กรกฎาคม ๒๕๕๙) ผู้รับประโยชน์จากกิจกรรม/โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหา ๒๗๙,๐๐๐ คน รวม ๙๐,๐๐๐ ครอบครัว รวมทั้งผลักดันร่างกฎหมายคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลในครอบครัว

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๑.๑๑ เครือข่ายช่วยเหลือหญิงไทยในต่างประเทศ มีการจัดทำบันทึกความร่วมมือ (MOU) การช่วยเหลือหญิงไทยในต่างประเทศผ่านทางเว็บไซต์ www.yingthai.net ระหว่างกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กรมการกงสุล สำนักงานอัยการสูงสุด กรมสุขภาพจิต กรมการจัดหางาน กรมการปกครอง สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) โดยมีข้อตกลงความร่วมมือ ในการสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาศักยภาพการทำงานของเครือข่ายหญิงไทยให้เกิดความเข้มแข็ง และสามารถช่วยเหลือหญิงไทยในต่างประเทศที่ประสบปัญหาด้านต่างๆ และร่วมกันปรับปรุงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ของทุกหน่วยงานให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

๑.๑๒ การพัฒนาคุณภาพชีวิตราษฎรบนพื้นที่สูง หน่วยงานในจังหวัดของศูนย์พัฒนาชาวเขา มีจำนวน ๗๘ เขต อยู่ภายใต้การดูแลของศูนย์พัฒนาชาวเขา จำนวน ๑๖ แห่ง ขับเคลื่อนงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรบนพื้นที่สูงให้มีความยั่งยืน สอดคล้องกับหลักภูมิสังคม และรักษาไว้ซึ่งอัตลักษณ์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตดั้งเดิม และใช้แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกระเหรี่ยง ม้ง ลาหู่ ลัวะ อาข่า เมี่ยน ลีซู ขมุ ถิ่น และ มลาบรี จำนวนทั้งสิ้น ๑,๔๔๑,๑๓๕ คน อยู่ใน ๒๐ จังหวัด และดำเนินการให้การแก้ไขปัญหากรณีการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ไม่เป็นไปตามมติ ครม. (ภูทับเบิก) โดยใช้แผนแม่บทในการแก้ไขปัญหาพื้นที่ภูทับเบิก

๑.๑๓ กลไกการขับเคลื่อนการทำงาน มีการขับเคลื่อนศูนย์ปฏิบัติการ พม. (ศปก.พม.) โดยมีผู้บริหารระดับสูงเข้าร่วมประชุม วิเคราะห์สถานการณ์ และข่าวสารบ้านเมืองเป็นประจำทุกวัน ประเมินสถานการณ์ทางสังคมอย่างทันทั่วถึง เพื่อกำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการขับเคลื่อนศูนย์ช่วยเหลือสังคม ๑๓๐๐ ให้เป็นศูนย์กลางให้คำปรึกษา

แนะนำแก่ผู้ประสบปัญหาทางสังคมทั่วประเทศ ผ่าน ๓ ช่องทางได้แก่ โทรศัพท์ สายด่วน สื่อสังคมออนไลน์ และการติดต่อด้วยตนเองมีจำนวนผู้ใช้บริการเพิ่มสูงขึ้น จำนวน ๔๘,๑๕๙ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๙) และมีแนวทางในการขยายผลและเชื่อมโยงศูนย์ปฏิบัติการเชิงประเด็นต่อไป

๑.๑๔ การติดตามและประเมินผล ได้ร่วมกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทร-วิโรฒดำเนินการศึกษาการรับรู้ ความคาดหวัง ความเชื่อมั่นและความพึงพอใจจากประชาชนต่อผลการดำเนินงานตามนโยบายของ พม. โดยนำเสนอผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงานตามนโยบายของ พม. รวมถึงการนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติในพื้นที่ และแม้ว่าภาพรวมของการดำเนินนโยบายในปีที่ผ่านมาจะนับว่าประสบความสำเร็จ แต่เนื่องจากความเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่ทำให้สภาพทางสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว รัฐมนตรี พม. จึงเห็นควรให้มีการประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย พม. ในห้วง ๒ ปี ที่ผ่านมา และวิเคราะห์สถานการณ์ทางสังคมโดยนำนโยบายรัฐบาลมาเป็นหลักในการกำหนดนโยบายของ พม. ในปี ๒๕๖๐ ต่อไป

ส่วนที่ ๒ : สถานการณ์ภายนอกและประเด็นท้าทายทางสังคม

๒.๑ สถานการณ์ภายนอกและบริบทของประเทศไทยโดยรวม

สถานการณ์โลกและภูมิภาคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และเชื่อมโยงใกล้ชิดกันมากขึ้น ได้ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ในสังคม และการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ส่งผลต่อการสร้างหลักประกันทางเศรษฐกิจและสังคมให้กับคนในประเทศ ในขณะที่ประเทศต่างๆ มุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน จึงเป็นความท้าทายอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทยที่จะต้องเร่งพัฒนานวัตกรรมและนำมาใช้ขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกด้าน และให้สอดคล้องกับเป้าหมายโดยรวมของการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ๑๗ เป้าหมาย^๒ ที่องค์การสหประชาชาติกำหนดไว้ ซึ่งจากเป้าหมายดังกล่าวมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับ พม. ๙ เป้าหมาย^๓

นอกจากนี้ ประเทศไทยได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงานใน ๒ ยุทธศาสตร์สำคัญ คือ ยุทธศาสตร์เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ และยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม รวมถึงการปรับโครงสร้างประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี อย่างไรก็ดี สถานการณ์ภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อการขับเคลื่อนประเทศที่สำคัญ ประกอบด้วย

^๒ SDGs ๑๗ เป้าหมายโดยสรุป ประกอบด้วย ๑) การจัดการความยากจน ๒) การจัดการความหิวโหย ๓) สุขภาวะในการดำรงชีวิต ๔) การศึกษาที่ได้คุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง ๕) ความเท่าเทียมทางเพศ ๖) น้ำและสุขาภิบาล ๗) พลังงาน ๘) การจ้างงาน ๙) โครงสร้างพื้นฐาน ๑๐) การลดความเหลื่อมล้ำ ๑๑) ความปลอดภัย ๑๒) การผลิตและบริโภค ๑๓) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ๑๔) การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเล ๑๕) ระบบนิเวศบนบก ๑๖) ความยุติธรรม ๑๗) หุ้นส่วนความร่วมมือระดับสากล

^๓ ๙ เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายที่ ๑ , ๒ , ๔ , ๕ , ๘ , ๑๐ , ๑๑ , ๑๖ และ ๑๗

ด้านค้ำมนุษย์ ในปี ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘ ประเทศไทยถูกจัดลำดับ ๓ ใน TIP Report ของสหรัฐอเมริกา ที่ประเทศไทยมีการดำเนินการเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ไม่ชัดเจน จนในปี ๒๕๕๙ รัฐบาลได้ถือเป็นนโยบายเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ในทุกภาคส่วน ทำให้ได้รับการยกระดับจาก Tier 3 เป็น Tier 2 ที่ต้องจับตามองในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ในประเทศและระหว่างประเทศ

ด้านผู้สูงอายุ ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ โดยมีสัดส่วนผู้สูงอายุร้อยละ ๑๐ ของประชากรทั้งหมด จากการสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ มีผู้สูงอายุจำนวน ๑๐,๐๑๔,๖๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๙ ของประชากรทั้งหมด และจากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ประเทศไทยจะมีผู้สูงอายุ จำนวน ๑๐,๗๘๓,๓๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๕^๔ และในอีก ๕ ปีข้างหน้า คือ พ.ศ. ๒๕๖๔ ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์^๕ โดยคาดว่าจะมีประชากรผู้สูงอายุมากถึงร้อยละ ๒๐ ของประชากรทั้งหมด และในปี พ.ศ. ๒๕๘๓ คาดว่าประเทศไทยจะเป็นประเทศที่มีอัตราผู้สูงอายุสูงที่สุดในอาเซียน ประมาณร้อยละ ๓๓.๕ ซึ่งส่งผลกระทบต่อแรงงานในการพัฒนาประเทศ ประกอบกับผู้สูงอายุในประเทศไทย

^๔ การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๘๓ โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

^๕ จาณิยามขององค์การสหประชาชาติ (United Nations)

๑. สังคมสูงวัย (Aged Society) หมายถึง สังคมที่มีประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ ๑๐ ของประชากรทั้งหมด

๒. สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (Complete Aged Society) หมายถึง สังคมที่มีประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ ๒๐ ของประชากรทั้งหมด

๓. สังคมสูงวัยระดับสุดยอด (Super Aged Society) หมายถึง สังคมที่มีประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ ๒๘ ของประชากรทั้งหมด

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ยังเป็นบุคคลที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงครอบครัวและสังคมในการดำรงชีวิต

ด้านการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รัฐบาลมอบหมายให้ พม. เป็นเจ้าภาพหลักของประชาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community : ASCC) โดยกระทรวงจะต้องเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร ทักษะการเรียนรู้และประยุกต์การใช้เทคโนโลยี ในการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อเสริมสวัสดิการร่วมกัน ตลอดจนการสร้างวิศวกรทางสังคม ในการอยู่ร่วมกันในสังคมที่แตกต่าง

ด้านการจัดการที่อยู่อาศัย ในสถานการณ์ที่มีความเหลื่อมล้ำทางสังคม มีครอบครัวเป้าหมายที่ต้องจัดการให้มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง ๒.๗๒๖ ล้านครัวเรือน โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย ทั้งนี้ พม. มีการดำเนินโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง โครงการปทุมธานีโมเดล โครงการแก้ไขปัญหาชุมชนริมแม่น้ำเจ้าพระยา ตลอดจนโครงการฟื้นฟูเมืองชุมชนดินแดง โครงการเคหะชุมชนและบริการชุมชน และโครงการบ้านเคหะประชารัฐ เพื่อให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐานในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

๒.๒ สถานการณ์ทางสังคมของประเทศไทย

๒.๒.๑ สถานการณ์ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ปัญหาการค้ามนุษย์เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง นายกรัฐมนตรีจึงได้ประกาศให้การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์เป็นวาระแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๘ ณ ทำเนียบรัฐบาล โดยมีเจตนาารมณ์เพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษให้ถึงที่สุด และให้การคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ทั้งคนไทยและคนต่างด้าวโดยไม่เลือกปฏิบัติ ซึ่งในปี ๒๕๕๗ และปี ๒๕๕๘ ได้นำข้อสังเกตในรายงานการแก้ไขปัญหการค้ามนุษย์

ของสหรัฐอเมริกา (TIP Report) มาเป็นกรอบแนวทางปฏิบัติราชการ ซึ่งทำให้ทุกส่วนราชการมีความมุ่งมั่นในการร่วมกันแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ มีการคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำความผิด ดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ ส่งผลให้การจัดลำดับของสหรัฐอเมริกาปี ๒๕๕๙ ให้ประเทศไทยซึ่งอยู่ในระดับ ๓ (Tier 3) ขึ้นมาเป็นระดับ ๒ ที่ต้องจับตามอง (Tier 2 Watch List)

๒.๒.๒ สถานการณ์ผู้สูงอายุ

จากกรณีสัดส่วนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วส่งผลให้ลักษณะการพึ่งพิงทางเศรษฐกิจจะระหว่างประชากรวัยต่างๆ เปลี่ยนไป ในอนาคตจำนวนผู้สูงอายุที่ต้องพึ่งพิงประชากรวัยแรงงานเพิ่มขึ้น รูปแบบการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุมีแนวโน้มอยู่ตามลำพังคนเดียว หรืออยู่ตามลำพังกับคู่สมรสในสัดส่วนที่สูงขึ้น และ ๑ ใน ๔ ของจำนวนผู้สูงอายุเคยหกล้ม โดยมีสาเหตุสำคัญจากสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยไม่ปลอดภัย กว่าร้อยละ ๗๕

๒.๒.๓ สถานการณ์ที่อยู่อาศัย

รัฐบาลให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในสังคม และสร้างโอกาสในการเข้าถึงที่อยู่อาศัย ซึ่งถือเป็นสวัสดิการสังคม จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี ๒๕๕๘ พบว่า ประเทศไทยมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้นประมาณ ๒๑.๓๒๕ ล้านครัวเรือน เป็นครัวเรือนที่ยังไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยประมาณ ๕.๘๗๓ ล้านครัวเรือน ในจำนวนนี้เป็นผู้มีรายได้น้อยที่ต้องการความช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยประมาณ ๒.๗๒๖ ล้านครัวเรือน ทั้งนี้ ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่อยู่อาศัย ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๘) มีการจัดเตรียมที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐานในระดับราคาที่สามารถรับภาระได้จำแนกตามกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๑) กลุ่มผู้มีรายได้น้อย จำนวน ๑,๗๐๗,๔๓๗ ครัวเรือน จำแนกเป็น ๔ แผนงาน คือ (๑) แผนยกระดับคุณภาพชีวิต จัดหาที่อยู่อาศัยประเภทเช่า จำนวน ๙๑,๖๕๗ ครัวเรือน (๒) แผนเสริมสร้างความมั่นคงด้านการอยู่อาศัย จัดหาที่อยู่อาศัยประเภทเช่าซื้อ จำนวน ๔๒๑,๐๓๔ ครัวเรือน (๓) แผนพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับข้าราชการ จำนวน ๕๕,๐๐๐ ครัวเรือน และ (๔) แผนความร่วมมือกับภาคเอกชนในการพัฒนาที่อยู่อาศัย (บ้านประชารัฐ) จำนวน ๑,๑๓๙,๗๔๖ ครัวเรือน

๒) กลุ่มผู้มีรายได้น้อยในชุมชนแออัด ชุมชนบุกรุก คนไร้บ้าน และผู้มีรายได้น้อยในชนบท ดำเนินการ รวม ๑,๐๔๔,๕๑๐ ครัวเรือน จำแนกเป็น ๒ แผนงาน คือ (๑) แผนพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนแออัด และผู้มีรายได้น้อย และ (๒) แผนพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชนบท ดำเนินการภายใต้โครงการ “บ้านพอเพียงชนบท” จำนวน ๓๕๒,๐๐๐ ครัวเรือน ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการเสนอขอจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย เพื่อเป็นกลไกด้านการเงินสนับสนุนโอกาสในการเข้าถึงที่อยู่อาศัยของประชาชนผู้มีรายได้น้อย^๖ ภายใต้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่อยู่อาศัย ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๘) เพื่อเป็นแหล่งสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ สำหรับผู้มีรายได้น้อยที่มีวินัยทางการเงิน

๒.๒.๔ สถานการณ์คนพิการ

ในประเทศไทยมีคนพิการที่ยังขาดโอกาสในการพัฒนาศักยภาพ การเข้าถึงสิทธิประโยชน์และสวัสดิการ ตลอดจนการช่วยเหลือ

^๖ ประกอบด้วย การพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าวและคลองเปรมประชากร จำนวน ๑๑,๐๐๔ ครัวเรือน การพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มคนไร้บ้าน จำนวน ๖๙๘ ครัวเรือน และการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด “บ้านมั่นคง” จำนวน ๖๘๐,๘๐๘ ครัวเรือน ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ “ปทุมธานีโมเดล” และการแก้ไขปัญหาชุมชนริมแม่น้ำเจ้าพระยา

จากรัฐอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการจัดการศึกษา การมีงานทำ รายได้และ บริการทางสังคม เป็นต้น ทั้งนี้ จำนวนคนพิการที่ได้รับการออกบัตรประจำตัว คนพิการ ณ เดือนมิถุนายน ปี ๒๕๕๙ มีทั้งสิ้น ๑,๕๕๙,๖๐๔ คน (ชาย ๘๓๒,๙๕๙ คน หญิง ๗๒๖,๖๔๕ คน) ในจำนวนนี้มีคนพิการที่อยู่ในวัยทำงาน (อายุ ๑๕-๖๐ ปี) มากถึง ๗๕๖,๗๔๘ คน แต่เป็นคนพิการที่ประกอบอาชีพ เพียงร้อยละ ๒๖.๘๔ และเป็นคนพิการที่สามารถประกอบอาชีพได้ แต่ยังคง ไม่ได้ประกอบอาชีพ อีกร้อยละ ๕๕.๙๘

รัฐบาลได้มีนโยบายในการดูแลคนพิการเพื่อให้คนพิการมี คุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างทั่วถึงและเสมอภาคภายใต้ แนวคิด “เกียรติ โอกาส กำลังใจ” โดยได้ดำเนินการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และขยายพื้นที่ชุมชนต้นแบบที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของทุกคน (อารยสถาปัตย์) จำนวน ๓๓ จังหวัด และบริการขนส่งสาธารณะที่เหมาะสมสำหรับคนพิการ และทุกคนในสังคมให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ การส่งเสริมอาชีพและ การจ้างงานคนพิการในหน่วยงานของรัฐและสถานประกอบการ การสนับสนุน เงินทุนในการกู้ยืมประกอบอาชีพสำหรับคนพิการและผู้ดูแลคนพิการ การส่งเสริม พัฒนา วิจัย นวัตกรรมเทคโนโลยี และการดำเนินโครงการส่งเสริมศักยภาพ นักร้องนักร้องคนตรีพิการให้มีความเป็นมืออาชีพ สามารถประกอบอาชีพและ ดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี

๒.๒.๕ สถานการณ์เด็กและเยาวชน

ปัจจุบันประเทศไทยมีประชากรเด็กและเยาวชน อายุระหว่าง ๐ - ๒๕ ปี จำนวน ๒๑,๘๑๓,๓๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๑๙ ของจำนวน ประชากรทั้งหมด ลดลงอย่างต่อเนื่องจากปี ๒๕๔๗ ซึ่งมีประชากรเด็กและ เยาวชน ร้อยละ ๓๘.๓๑ ของจำนวนประชากรทั้งหมด จำนวนเด็กและเยาวชน ที่ลดลง ส่งผลกระทบโดยตรงต่อโครงสร้างประชากรของประเทศ และในขณะ

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

เดียวกันยังคงมีปัญหาสังคมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของเด็กและเยาวชนไทยทำให้เกิดสภาวะ “เด็กเกิดน้อยแต่ด้อยคุณภาพ” โดยปัญหาที่สำคัญของกลุ่มเด็กและเยาวชน ได้แก่

๑) ปัญหาจำนวนแม่วัยรุ่นและการคลอดซ้ำของแม่วัยรุ่น คงมีอัตราสูง โดยอัตราการคลอดในวัยรุ่นอายุระหว่าง ๑๐ – ๑๔ ปี และ ๑๕ – ๑๙ ปี ในปี ๒๕๕๘ อยู่ที่ ๑.๕ และ ๔๔.๓ ตามลำดับ เมื่อเทียบกับหญิงวัยเดียวกัน ๑,๐๐๐ คน นอกจากนี้ ยังพบว่าการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ยังคงมีอัตราที่สูง คือ ร้อยละ ๑๒.๔ ในปี ๒๕๕๘

๒) ปัญหาเด็กถูกทอดทิ้งตามที่สาธารณะ ส่วนหนึ่งมีสาเหตุจากปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น โดยในปี ๒๕๕๙ มีเด็กในความอุปการะของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนที่เป็นเด็กที่ถูกทอดทิ้ง มากถึง ๗๓๖ คน

๓) ปัญหาเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเสี่ยงที่ไม่เหมาะสม ได้แก่ เด็กและเยาวชนบริโภคเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ และสูบบุหรี่ เพิ่มมากขึ้น เป็นร้อยละ ๒๙.๕ และร้อยละ ๑๕.๒ ตามลำดับ วัยรุ่นไทยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุน้อยลง และสัดส่วนการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น นักเรียน นักศึกษา เพิ่มมากขึ้น รวมถึงการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน เช่น ความผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติด ไร้โทษ และการแข่งรถในทาง มีเพิ่มมากขึ้น

๔) ปัญหาเด็กและเยาวชนมีความเสี่ยงจากการใช้อินเทอร์เน็ต จากการสำรวจพบว่า เด็กและเยาวชนไทยใช้อินเทอร์เน็ตสูงถึง ๕๔.๒ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และมีพฤติกรรมติด Social Media ส่งผลกระทบต่อการเรียน ความสัมพันธ์ในครอบครัว สุขภาพ และมีความเสี่ยงที่จะถูกชักจูงไปในทางที่ไม่ดี

๕) ปัญหาสติปัญญาของเด็กไทยต่ำกว่ามาตรฐาน จากการสำรวจระดับสติปัญญาของเด็กไทย (IQ) ของนักเรียนไทยทั่วประเทศล่าสุด พบว่า IQ เฉลี่ยของเด็กไทยอยู่ที่ระดับ ๙๘.๕๙ ซึ่งต่ำกว่าค่ากลางมาตรฐานสากลที่กำหนดไว้เท่ากับ ๑๐๐

๒.๒.๖ สถานการณ์สตรี

องค์การสหประชาชาติ ได้จัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) จำนวน ๑๗ เป้าหมาย โดยเป้าหมายที่ ๕ บรรลุความเท่าเทียมทางเพศ และสร้างความเข้มแข็งแก่ผู้หญิงและเด็กหญิง มีเป้าประสงค์สำคัญที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาด้านสตรีของประเทศไทย ๓ ประการ คือ ๑) การขจัดความรุนแรงต่อสตรีและเด็กหญิงทั้งในที่สาธารณะและที่ส่วนบุคคล รวมทั้งการค้ามนุษย์ การแสวงหาประโยชน์ทางเพศ และการแสวงหาประโยชน์ในรูปแบบอื่นๆ ๒) การยอมรับและเห็นคุณค่าของการทำงานบ้านและดูแลครอบครัวโดยไม่ได้รับค่าจ้างผ่านนโยบายและการสนับสนุนตามความเหมาะสมของแต่ละประเทศ ๓) สร้างหลักประกันให้ผู้หญิงได้มีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ และมีโอกาสที่เท่าเทียมสำหรับการเป็นผู้นำในทุกระดับการตัดสินใจ ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และชีวิตของประชาชน

จากการประเมินผลการพัฒนาจากสมัชชาสตรีแห่งชาติประจำปี ๒๕๕๙ พบว่าประชากรในประเทศ ๖๕,๗๒๙,๐๙๘ คน เป็นผู้หญิงร้อยละ ๕๐.๘๙ มีผู้หญิงถูกระทำความรุนแรง และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกปี โอกาสก้าวหน้าในอาชีพการงานน้อย ส่วนใหญ่เป็นแรงงานนอกระบบ และได้รับค่าจ้างเฉลี่ยน้อยกว่าผู้ชายมาโดยตลอด มีสัดส่วนการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหารน้อย ขาดปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพและมีศักดิ์ศรี ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการรักษาสุขภาพ โดยเฉพาะผู้หญิงในชนบทและกลุ่มชนเผ่า รวมทั้งผู้หญิงกลุ่มแม่บ้านและหญิงบริการที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี นอกจากนี้ กลุ่มผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติและที่ทำงานในต่างประเทศประสบปัญหาที่มีลักษณะเฉพาะ ได้แก่ ขาดความรู้เรื่องกฎหมาย วัฒนธรรม ประเพณี และถูกระทำความรุนแรง

๒.๒.๗ สถานการณ์ครอบครัว

จากงานวิจัยของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว เรื่อง ครอบครัวเข้มแข็งกับความขัดแย้ง ระหว่างงานกับครอบครัวในสังคมโลกาภิวัตน์ พบว่า ปัญหาของครอบครัวสามารถจำแนกได้ ๖ กลุ่ม คือ กลุ่มปัญหาเกี่ยวกับบุตร กลุ่มปัญหานี้สิน กลุ่มปัญหาอบายมุขในครอบครัว กลุ่มปัญหาความรุนแรงในครอบครัว กลุ่มปัญหาครอบครัวที่มีผู้ช่วยเหลือตนเองไม่ได้หรือช่วยตนเองได้น้อย และกลุ่มปัญหาสภาพบ้านและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ กลุ่มปัญหาที่ครอบครัวส่วนใหญ่ประสบมากที่สุด คือ กลุ่มปัญหาเกี่ยวกับบุตร เช่น การไม่ได้ดูแลบุตรในช่วงที่บุตรเป็นเด็กเล็ก การที่บุตรไม่ได้รับนมแม่ การมีเวลากับบุตรในแต่ละวันน้อย ฯลฯ สาเหตุหลักมาจากการทำงานนอกบ้านของพ่อและแม่ ในยุคโลกาภิวัตน์ที่มุ่งเน้นวัตถุนิยมและบริโภคนิยมสูง ทำให้พ่อแม่ไม่สามารถทำบทบาทหน้าที่ได้

ข้อเสนอสำหรับการแก้ปัญหา คือ การเพิ่มเวลาให้พ่อแม่ได้เลี้ยงดูบุตรในช่วงปฐมวัย การทำให้งานอยู่ใกล้บ้าน การทำให้โรงเรียนและครูเป็นบ้านและพ่อแม่คนที่สองของเด็กนักเรียน ลดความไม่เป็นธรรมในการแบ่งงานระหว่างหญิงชาย ด้วยการสร้างความยืดหยุ่นในเรื่องเวลาการทำงาน ทั้งนี้ ปัญหาของครอบครัวอาจเป็นเหตุให้เกิดครอบครัวในลักษณะที่หลากหลายมากขึ้นในปัจจุบัน เช่น ทำให้เกิดครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว ครอบครัวเหงากลาง การเพิ่มขึ้นของครอบครัวขยาย ฯลฯ

๒.๒.๘ สถานการณ์คนขอทาน คนไร้ที่พึ่ง ราษฎรบนพื้นที่สูง และนิคมสร้างตนเอง

๑) คนขอทาน

จากข้อมูลการจัดระเบียบคนขอทานตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๗ - ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ ดำเนินการจัดระเบียบขอทานรวม ๗ ครั้ง

พบว่ามีขอทานทั้งสิ้น ๔,๖๖๕ ราย ส่วนใหญ่จะพบในภาคกลางถึง ๒,๗๐๕ ราย ๑๐ จังหวัดที่พบมากที่สุด ได้แก่ กรุงเทพฯ ๑,๖๗๘ ราย เป็นคนไทย ๒,๙๕๗ คน ต่างด้าว ๑,๗๐๘ ราย ซึ่งในส่วนขอทานต่างด้าวส่วนใหญ่จะเป็นสัญชาติ กัมพูชา รองลงมา คือ พม่า ลาว เวียดนาม และสัญชาติอื่นๆ ตามลำดับ ทั้งนี้ พม. ได้ดำเนินการผ่านกระบวนการคุ้มครองช่วยเหลือ อาทิ การช่วยเหลือและ ส่งคืนครอบครัว (ในรายที่มีครอบครัว) การคุ้มครองในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง การผลักดันกลับประเทศต้นทางในกรณีที่เป็นคนต่างด้าว เป็นต้น และมีการ ประกาศใช้ พ.ร.บ.ควบคุมการขอทาน พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๙ โดยมุ่งเน้นการคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมทั้ง การรณรงค์ “ให้ทานถูกวิธี ลดวิถีการขอทาน” และดำเนินการภายใต้นโยบาย 3P ได้แก่ การขับเคลื่อนนโยบาย (Policy) การคุ้มครอง (Protection) และการ ป้องกัน (Prevention) อย่างต่อเนื่อง

๒) คนไร้ที่พึ่ง

จากการสำรวจข้อมูลคนไร้ที่พึ่ง (ตาม พ.ร.บ. การคุ้มครอง คนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. ๒๕๕๗) ที่มีฐานะยากจนและประสบปัญหาทั่วประเทศ ณ วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ พบว่ามีคนไร้ที่พึ่ง ๑,๑๐๓,๑๗๙ คน โดยให้ความช่วยเหลือ แก่คนไร้ที่พึ่งในชุมชน ๓๒๕,๖๐๙ ราย (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๙) และให้การคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตในสถาบัน ๙,๐๙๖ คน (ข้อมูล ณ เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๙)และในจำนวนนี้ พบว่า ๑,๕๔๔ คน ในสถานคุ้มครองฯ เป็นผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎรจากการป่วยจิตเวช และอาการหลงลืม จนไม่สามารถให้ข้อมูลแสดงตัวตนได้ การตกหล่นจากการสำรวจหรือจากการ ไม่ได้แจ้งเกิดเพราะความไม่รู้ และอีกจำนวนมากที่อยู่ในชุมชนทั่วไป กลุ่มคน เหล่านี้จะประสบปัญหาในการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ที่พึงได้รับจากรัฐ เช่น หลัก ประกันสุขภาพ เบี้ยยังชีพต่างๆ เป็นต้น ทั้งนี้ ได้ดำเนินงานทั้งเชิงรุกและเชิงรับ

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

เพื่อป้องกันกลุ่มเสี่ยง คุ่มครองคนไร้ที่พึ่ง และพัฒนาคุณภาพชีวิตลดการพึ่งพิงตลอดจนสร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อร่วมเป็นเครือข่ายการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในระดับพื้นที่

๓) ราษฎรบนพื้นที่สูง

ข้อมูลจากการสำรวจราษฎรบนพื้นที่สูง พบว่า ปัจจุบันมีจำนวนราษฎรบนพื้นที่สูง ที่อยู่ในเขตรับผิดชอบของศูนย์พัฒนาชาวเขา เป็นกระเหรี่ยง ม้ง ลาหู่ ลัวะ อาข่า เมี่ยน ลีซู ขมุ ถิ่น และมลาบรี มีจำนวนทั้งหมด ๑,๔๔๑,๑๓๕ คน ใน ๒๐ จังหวัด (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๙) สถานการณ์ พบว่า ราษฎรบนพื้นที่สูงส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาด้านต่างๆ เช่น มีคุณภาพชีวิตที่ต่ำกว่ามาตรฐาน ทั้งด้านการศึกษา รายได้ อาชีพ สาธารณสุข ที่อยู่อาศัยไม่มั่นคง การเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหายาเสพติด การเคลื่อนย้ายแรงงาน และสัญชาติ ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว พม. จึงได้มอบหมายให้ศูนย์พัฒนาชาวเขาจำนวน ๗๘ เขต อยู่ภายใต้การดูแลของศูนย์พัฒนาชาวเขา จำนวน ๑๖ แห่ง ดำเนินการให้การป้องกัน และแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรบนพื้นที่สูง ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยใช้แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สอดคล้องกับหลักภูมิสังคม

การจัดการและพัฒนาพื้นที่ภูทับเบิก ซึ่งเป็นชาวเขาเผ่าม้งอพยพมาจากประเทศจีนตอนใต้ ตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ. ๒๔๗๕ มาตั้งรกรากและกระจายตัวอยู่ในจังหวัดแพร่ น่าน พะเยา เชียงใหม่ และบางส่วนได้ลงมาอยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๙ ให้กรมประชาสัมพันธ์ใช้เป็นที่ตั้งนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขาพื้นที่ ๒๐๕,๕๐๐ ตารางกิโลเมตร ต่อมาในปี ๒๕๔๔ ได้มีการสำรวจ พบว่า พื้นที่ภูทับเบิก จำนวน ๑๓,๔๔๗ ไร่ มีการบุกรุกจากราษฎรชาวเขาและบุคคลภายนอกไปใช้ประโยชน์จากพื้นที่ในเชิงพาณิชย์ สร้างที่พัก รีสอร์ท ร้านอาหาร

ขึ้น จำนวน ๙๕ แห่ง ๒๖๗ ไร่ ไม่มีมาตรฐานความปลอดภัย และทำลายระบบนิเวศน์ ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินดังกล่าว

๔) นิคมสร้างตนเอง

ปัจจุบันมีนิคมสร้างตนเอง ๔๔ แห่ง ๓๖ จังหวัด มีพื้นที่ทั้งหมด ๖,๒๕๐,๕๕๔ ไร่ พื้นที่จัดสรร ๓,๙๖๘,๑๐๗ ไร่ จำนวนสมาชิก ๒๙๒,๖๔๐ ราย ซึ่งขณะนี้นิคมสร้างตนเองประสบปัญหาเรื่องพื้นที่ทับซ้อนเนื่องจากหน่วยงานราชการใช้แนวเขตตามกฎหมายของแต่ละหน่วยงาน โดยยึดถือแนวเขตกฤษฎีกาคณะฉบับ ส่งผลให้แนวเขตแตกต่างกัน รัฐบาลจึงมีนโยบายการปรับปรุงแนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ (แผนที่มาตราส่วน ๑ : ๔,๐๐๐ One Map) เพื่อแก้ไขปัญหาพื้นที่ทับซ้อนของหน่วยงานราชการสำหรับนิคมสร้างตนเองมีปัญหาในเรื่องราษฎรบุกรุกพื้นที่เพื่อใช้เป็นที่ทำกินเนื่องจากการขยายตัวของราษฎรในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ นิคมสร้างตนเองมีแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยการสำรวจราษฎร และจำนวนพื้นที่ที่ถูกบุกรุกในเขตพื้นที่ เพื่อจัดทำฐานข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการของราษฎร และหาแนวทางแก้ไขอย่างเป็นระบบ รวมทั้งเร่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรในเขตพื้นที่ตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ ให้ครบถ้วนและจัดเตรียมการถอนสภาพนิคมสร้างตนเองต่อไป

๒.๒.๙ สถานการณ์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

พม. ได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพหลักของประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community : ASCC) ของประเทศไทย ซึ่งที่ผ่านมาได้ดำเนินการใน ๖ ด้าน ได้แก่ การพัฒนามนุษย์ การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม ความยุติธรรมและสิทธิ การส่งเสริมความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน และการลดช่องว่างการพัฒนา

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ผลงานสำคัญที่ผ่านมา เช่น มีบทบาทผลักดันในเวทีอาเซียน ประกอบด้วย การจัดตั้งคณะกรรมการอาเซียนว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิสตรี และสิทธิเด็ก การผลักดันในเรื่องทศวรรษคนพิการอาเซียน (ปี ค.ศ. ๒๐๑๑ - ๒๐๒๐) การจัดทำปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางมาตรการคุ้มครองทางสังคม การจัดทำแผนปฏิบัติการภูมิภาคอาเซียนว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรี และแผนปฏิบัติการภูมิภาคอาเซียนว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อเด็ก การจัดทำแผน การเลี้ยงดู ดูแล และพัฒนาเด็ก โดยไม่ใช้ความรุนแรงในทุกสภาพแวดล้อม การผลักดันให้มีเวที GO-NGO Forum เพื่อเปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคมได้เข้ามามีบทบาทในเวทีความร่วมมืออาเซียน สำหรับในอีก ๑๐ ปีข้างหน้า แผนงานประชาคมสังคม และวัฒนธรรมอาเซียน ปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ประกอบด้วย ๕ คุณลักษณะดังนี้ ๑) เกื้อกูล และเป็นประโยชน์ต่อประชาชน ๒) ครอบคลุม ๓) ยั่งยืน ๔) มีภูมิคุ้มกัน ๕) มีพลวัต และมีมาตรการที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๐๙ มาตรการ

๒.๓ แนวโน้มและประเด็นท้าทาย

๒.๓.๑ ปัจจัยภายนอกประเทศส่งผลต่อการบริหารจัดการภายในประเทศ และการพัฒนาประเทศ

กระแสการพัฒนาของโลกกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจทั้งในรูปแบบพหุภาคีและทวิภาคี การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน การปฏิบัติตามอนุสัญญาต่างๆ ล้วนมีส่วนในการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศไทย จึงเป็นความท้าทายในการดำเนินการอย่างสอดคล้องตามกรอบความร่วมมือต่างๆ ในทุกระดับ

๒.๓.๒ การเติบโตทางเศรษฐกิจสร้างความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มคนในสังคม

สถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และโอกาสการเข้าถึงบริการภาครัฐ การเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติ และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม อาจนำไปสู่การลดความขัดแย้งและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ที่ลดทอนความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและความมั่นคงทางสังคม เป็นความท้าทายของรัฐในการจัดสรรทรัพยากรและโอกาสอย่างเป็นระบบ ให้มีความครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและในทุกพื้นที่ เพื่อสร้างการกระจายทรัพยากรและโอกาสอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

๒.๓.๓ รูปแบบของการดำรงชีวิตและความเป็นครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลง

รูปแบบโครงสร้างและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงไป เช่น การเปลี่ยนแปลงจากครอบครัวขยายเป็นครอบครัวเดี่ยว การที่ฐานะครอบครัวยากจน จำเป็นต้องทิ้งบุตรให้ ปู่ย่าตายาย เป็นผู้เลี้ยงดูแทน เป็นต้น ประกอบกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านบวกและด้านลบ ทำให้รูปแบบของการใช้ชีวิต แนวคิด และทัศนคติในการใช้ชีวิตเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จึงมีความซับซ้อนมากขึ้น เช่น ปัญหายาเสพติด การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น การใช้ความรุนแรงในครอบครัว เป็นต้น จึงเป็นความท้าทายในการจัดการกับปัญหาดังกล่าว

๒.๓.๔ การเข้าสู่สังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์

รัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการกำหนดมาตรการเตรียมรองรับกับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยการสร้างความตระหนักให้คนทุกวัยเตรียมความพร้อมในมิติต่างๆ เช่น การดูแลรักษาสุขภาพ การมีส่วนร่วมในกิจกรรม

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ทางสังคม การสร้างความมั่นคงทางรายได้ และโอกาสในการประกอบอาชีพ การเข้าถึงแหล่งเงินทุน ส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ โดยการส่งเสริมความเข้มแข็ง การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุให้เป็นกลไกในชุมชนในการบูรณาการทรัพยากร อาทิ งบประมาณ คน องค์ความรู้ ในการส่งเสริมและยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุใน ๔ มิติ คือ สังคม สุขภาพ เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม ขณะเดียวกันได้มีการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุและสร้างความเข้มแข็งชมรมคลังปัญญาผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุมีโอกาสในการถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญา โดยจะนำไปสู่การยกระดับคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ตลอดจนการพัฒนาที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุด้วยการปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ

๒.๓.๕ การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบทั้งเชิงบวก และภัยคุกคามต่อประเทศไทย ผลกระทบเชิงบวก เช่น ก่อให้เกิดพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยวและการลงทุนจากต่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ในขณะเดียวกันผลกระทบในเชิงลบที่อาจเกิดขึ้น เช่น ปัญหาจากการเคลื่อนย้ายอพยพแรงงานข้ามชาติ การค้ามนุษย์ การข่มขืนข้ามชาติ เกิดโรคอุบัติใหม่ ประเด็นความมั่นคงทางอาหาร และที่อยู่อาศัย ปัญหายาเสพติด เป็นต้น ทั้งนี้ จึงเป็นความท้าทายเป็นอย่างมากในการสร้างความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง เพื่อภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทย

๒.๔ ผลการประเมินการดำเนินงานของ พม.

การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของ พม. ประกอบด้วยการประเมินผลจากหน่วยงานภายใน และผู้เชี่ยวชาญภายนอก ดังนี้

๒.๔.๑ ผลการประเมินโดยคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผล
ประจำกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (คตป.พม.) ซึ่งจากการสรุปผลการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลโครงการในระดับพื้นที่จำนวน ๒ โครงการ ๑ แผนงาน คือ (๑) โครงการเสริมพลังทางสังคมและการมีส่วนร่วมของเครือข่าย (๒) โครงการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ และ (๓) แผนงานบูรณาการการจัดการแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ มีข้อสังเกต ดังนี้

๑) ปัญหา อุปสรรค

๑.๑) แนวทางและคู่มือการปฏิบัติงาน ยังมีข้อจำกัดในการศึกษาและทำความเข้าใจ ส่งผลให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บางพื้นที่ยังไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

๑.๒) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมขาดความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

๒) ข้อเสนอแนะ

๒.๑) ควรมีการให้ความรู้ ความเข้าใจในแผนปฏิบัติการและคู่มือให้ชัดเจน เช่น การจัดอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพ ความรู้ ความสามารถ และทักษะให้แก่ผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้องตามความเหมาะสมและความจำเป็น

๒.๒) จัดทำคู่มือมาตรฐานและแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน และเข้าใจง่ายเหมาะกับผู้ปฏิบัติและกลุ่มเป้าหมาย

๒.๓) ควรมีการขยายผลศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริม

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

อาชีพสำหรับผู้สูงอายุ (ศพอส.) ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ สนับสนุนงบประมาณ และองค์ความรู้แก่ชุมชน เพื่อให้เป็นศูนย์กลางที่ทุกคนสามารถเข้ามาใช้ประโยชน์ได้

๒.๔) สร้างแรงจูงใจให้แก่อาสาสมัครและเครือข่ายของ พม. ในพื้นที่ โดยสนับสนุนสวัสดิการต่างๆ เช่น การอบรมให้ความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพ ศึกษาดูงาน ค่าตอบแทน เป็นต้น

๒.๔.๒ ผลการประเมินจากผู้ตรวจราชการ พม. มีข้อสังเกต ดังนี้

๑) การจัดสรรงบประมาณในบางพื้นที่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการของพื้นที่

๒) บุคลากรเฉพาะทางมีไม่เพียงพอ เช่น นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา นักกายภาพบำบัด นักโภชนาการและล่ามภาษา ส่งผลต่อการดูแลการคุ้มครองสิทธิ และการพัฒนาศักยภาพให้กับผู้ประสบปัญหาทางสังคม

๓) กระบวนการคุ้มครองและประสานส่งต่อผู้ประสบปัญหาทางสังคม ในบางกรณียังมีข้อมูลไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ เช่น การแจ้งตำแหน่งสถานที่คลาดเคลื่อน ปัญหาในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔) การช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาสังคมมีจำนวนมากขึ้น ในขณะที่หน่วยงานไม่สามารถรองรับผู้ประสบปัญหาได้อย่างเพียงพอและทั่วถึง

๕) ข้อเสนอแนะของผู้ว่าราชการจังหวัด

ในระดับพื้นที่ พม. มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ โดยเฉพาะการช่วยเหลือสังคมในกลุ่มเป้าหมายต่างๆ อย่างไรก็ดี ขอให้สร้างความเป็นเอกภาพในการทำงาน มีการบูรณาการกันอย่างชัดเจนและใช้กลไกเครือข่ายที่มีอยู่ในระดับพื้นที่ขับเคลื่อนการดำเนินงาน เพื่อให้สามารถดูแลช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และสามารถจัดสวัสดิการสังคมในทุกรูปแบบได้อย่างครอบคลุม

๖) ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการ พม.

๖.๑) ขอให้ทุกหน่วยงานบูรณาการการปฏิบัติงานร่วมกันในรูปแบบ ทีม พม. มีข้อมูลพื้นฐานในการปฏิบัติงาน และต้องมีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

๖.๒) ทุกหน่วยงานในส่วนภูมิภาคต้องติดตามสถานการณ์รับฟังข่าวสาร และข้อสั่งการในการประชุม ศปก.พม. ทุกวัน

๖.๓) การเบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนงานและโครงการที่กำหนดไว้

๖.๔) สนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาตนเอง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ และศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

๒.๔.๓ ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ จำนวน ๓,๐๐๐ ตัวอย่างจากประชาชนทั่วประเทศ พบว่า

๑) ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วน พบว่าประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด คือ (๑) การป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ (๒) การจัดที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อย เช่น ช่อมแซมบ้านผู้สูงอายุ และผู้พิการ และ (๓) การแก้ไขปัญหาการกระทำความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัว

๒) ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามนโยบายปฏิรูปและพัฒนา พบว่าประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการทำงาน เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์ การปฏิบัติการข่าวสารโดยจัดให้มีการบูรณาการข้อมูลข่าวสารในกระทรวงฯ (๑) การพัฒนาบุคลากร (๒) การพัฒนาองค์กร และ (๓) การพัฒนาระบบและกระบวนการทำงาน

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๓) ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามนโยบายพันธกิจ พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด คือ (๑) การพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต (๒) การพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมและบริการสังคม และ (๓) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว

๔) นโยบายมีความชัดเจน ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สอดคล้องกับประเด็นทางสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน นอกจากนี้กระทรวงฯ สามารถดำเนินงานได้โดยการสร้างเครือข่ายและสายสัมพันธ์กับทุกพื้นที่ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ ได้รับคำชมเชยและชื่นชมจากกลุ่มเป้าหมายและเครือข่าย แสดงให้เห็นว่ามีการดำเนินงานอย่างมี “จิตสาธารณะ” และการบูรณาการโครงการกิจกรรมที่สอดคล้องกับนโยบาย จะสามารถแก้ไขปัญหาความไม่เพียงพอของงบประมาณได้

๕) ข้อเสนอแนะต่อการกำหนดนโยบายของ พม. ปี ๒๕๕๙ ที่สำคัญสรุปได้ ดังนี้ (๑) ดำเนินการนโยบายในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมโดยเน้นประเด็นในเชิงโครงสร้าง (๒) เน้นการดำเนินงานเชิงบูรณาการหน่วยงานในสังกัดที่เกี่ยวข้อง (๓) ขยายความร่วมมือกับองค์กรภาคเอกชน ด้านที่พึงพิงผู้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ (๔) แก้ไขปัญหาของเด็กเยาวชน สตรี และผู้สูงอายุ ด้วยการเสริมพลัง (๕) กำหนดแนวทาง/มาตรฐาน/มาตรการที่ความชัดเจนในการแยกขอทานและคนไร้บ้าน (๖) ให้ความสำคัญกับมิติความหลากหลายในสังคมและความหลากหลายทางเพศ (๗) สร้างการยอมรับและความเท่าเทียมของผู้พิการในสังคม (๘) ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ของคน ๓ ช่วงวัย ภายในครอบครัว และ (๙) เน้นนโยบายด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์เชิงรุกในการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่ภาคประชาชน

ส่วนที่ ๓ : วิสัยทัศน์ พม.

“เป็นองค์กรหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาคนและสังคม
เพื่อความอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน”

ส่วนที่ ๔ : เจตนารมณ์ของรัฐมนตรี พม.

“ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรม
พัฒนาสังคมร่วมกันอย่างยั่งยืน”

ส่วนที่ ๕ : นโยบาย พม. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ พม. ยังคงมุ่งมั่นดำเนินการตามนโยบายเดิมอย่างต่อเนื่อง จากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ และเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและทิศทางในอนาคต จึงได้กำหนดนโยบายเชิงรุกที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสังคมเชิงบูรณาการหน่วยงานภายใน พม. และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับภูมิภาคและท้องถิ่น ตามแนวทาง “ประชารัฐ” โดยน้อมนำ “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เป็นนโยบายที่เรียกว่า “3A” ประกอบด้วย นโยบายเร่งด่วน (Agenda Based) ๙ ข้อ นโยบายบริหารการพัฒนา (Administration Based) ๕ ข้อ และนโยบายระดับพื้นที่/จังหวัด (Area Based) ๕ ข้อ ดังนี้

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๕.๑ นโยบายเร่งด่วน (Agenda Based)

๕.๑.๑ การป้องกันและแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์

๑) ขับเคลื่อนและบูรณาการการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ตามหลักมาตรฐานสากลผ่านกลไกทุกระดับ เพื่อมุ่งสู่การยอมรับถึงความมุ่งมั่นของไทยในเวทีระหว่างประเทศ

๒) พัฒนาระบบคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยเพิ่มประสิทธิภาพให้ทีมสหวิชาชีพในการคัดแยกผู้เสียหาย จัดหาลำโพงให้เพียงพอ และสร้างแรงจูงใจให้ผู้เสียหายให้ความร่วมมือดำเนินคดีกับผู้กระทำ ความผิด

๓) สร้างความตระหนักรู้ถึงภัยของการค้ามนุษย์แก่ทุกกลุ่มเป้าหมาย และสร้างเครือข่ายในการเฝ้าระวังปัญหาทุกพื้นที่เสี่ยง จำนวน ๖๐,๖๕๐ คน

๔) ประสานและติดตามความคืบหน้าในการดำเนินคดีสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๕) จัดทำและพัฒนาความร่วมมือระดับทวิภาคีและพหุภาคีกับประเทศต้นทาง ทางผ่าน และปลายทาง ทั้งด้านป้องกัน ด้านดำเนินคดี และบังคับใช้กฎหมาย ด้านคุ้มครองช่วยเหลือและการส่งกลับคืนสู่สังคมอย่างปลอดภัย

๖) ขับเคลื่อนคณะอนุกรรมการด้านสตรีในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยผนึกกำลังทุกภาคส่วน ให้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

๕.๑.๒ การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย ผู้สูงอายุ และคนพิการ

๑) ขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่อยู่อาศัย ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๘) สำหรับในปี ๒๕๖๐ มีเป้าหมายการดำเนินการดังนี้

๑.๑) ดำเนินโครงการฟื้นฟูเมืองชุมชนดินแดง ระยะที่ ๑ พื้นที่แปลง G จำนวน ๓๓๔ ครัวเรือน งบประมาณ ๔๖๐.๕๓ ล้านบาท

๑.๒) จัดทำโครงการฟื้นฟูเมืองชุมชนดินแดงต่อเนื่องในระยะที่ ๒, ๓ และ ๔ เพื่อรองรับผู้อยู่อาศัย จำนวน ๑๙,๙๕๘ ครัวเรือน งบประมาณ ๓๕,๒๙๓.๗๒ ล้านบาท

๑.๓) ดำเนินโครงการบ้านเคหะประชารัฐ เพื่อให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยที่ยังไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยได้รับสินเชื่อนำไปผ่อนปรนโดยคัดเลือกที่อยู่อาศัยของการเคหะแห่งชาติ จำนวน ๒๒,๘๘๔ ครัวเรือน

๑.๔) พัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับข้าราชการและเจ้าหน้าที่ชั้นผู้น้อยของหน่วยงานรัฐ ภายใต้แผนพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับข้าราชการ โดยเร่งรัดดำเนินโครงการบ้านพักข้าราชการ (บ้านหลวง) ตามมติคณะรัฐมนตรีอนุมัติเมื่อปี ๒๕๕๙ จำนวน ๕,๐๙๙ ครัวเรือน และโครงการบ้านสวัสดิการข้าราชการ (เช่าซื้อ) ซึ่งจะจัดทำตามความต้องการของหน่วยงานราชการ จำนวน ๑๓,๕๐๐ ครัวเรือน

๑.๕) พัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมชุมชนของการเคหะแห่งชาติ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัย จำนวน ๑๐๐ ชุมชน

๑.๖) พัฒนาที่อยู่อาศัย “โครงการบ้านกตัญญู” เพื่อส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันครอบครัว โดยบุตรหลานมีโอกาสได้เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย ดูแลพ่อกับแม่ และผู้สูงอายุ ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี (วัดพระเงิน) จำนวน ๓๕๒ ครัวเรือน และจังหวัดเชียงราย จำนวน ๔๒๕ ครัวเรือน

๑.๗) พัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย ประเภทเช่า จำนวน ๕,๕๗๐ ครัวเรือน และประเภทเช่าซื้อ ซึ่งมีเป้าหมายเริ่มก่อสร้างจำนวน ๘,๕๑๔ ครัวเรือน และก่อสร้างแล้วเสร็จ จำนวน ๗,๔๗๔ ครัวเรือน

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๑.๘) บูรณาการการพัฒนาที่อยู่อาศัย ระหว่างการเคหะแห่งชาติกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เพื่อสร้างโอกาสในการเข้าถึงที่อยู่อาศัยในรูปแบบที่เหมาะสมและมีระดับราคาที่กลุ่มเป้าหมายสามารถรับภาระได้

๑.๙) พัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าวต่อเนื่องจากปี ๒๕๕๙ จำนวน ๓,๗๘๒ ครัวเรือน และปี ๒๕๖๐ ในพื้นที่คลองลาดพร้าวและคลองเปรมประชากร จำนวน ๔,๖๙๖ ครัวเรือน

๑.๑๐) แก้ไขปัญหาชุมชนแออัด ภายใต้โครงการ “บ้านมั่นคง” เป้าหมายทั่วประเทศ ๕,๐๐๐ ครัวเรือน เน้นการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย “ปทุมธานีโมเดล” จำนวน ๙๐๖ ครัวเรือน และแก้ไขปัญหาชุมชนริมแม่น้ำเจ้าพระยา จำนวน ๒๔๕ ครัวเรือน

๑.๑๑) สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์คนไร้บ้าน เพื่อเป็นสถานที่ฟื้นฟู พัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตด้านต่างๆ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดเชียงใหม่และขอนแก่น จำนวน ๕๔๗ ครัวเรือน

๑.๑๒) สนับสนุนองค์กรชุมชนในพื้นที่ เพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยที่มีสภาพทรุดโทรม ภายใต้โครงการ “บ้านพอเพียงชนบท” จำนวน ๙,๐๐๐ ครัวเรือน

๒) พัฒนาดันแบบที่อยู่อาศัยแบบครบวงจรสำหรับผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดชลบุรีและนครราชสีมา โดยบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชน

๓) ปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม สำหรับผู้สูงอายุ จำนวน ๒,๖๕๔ แห่ง คนพิการ จำนวน ๑,๓๘๕ แห่ง และผู้ด้อยโอกาสใน ๔ จังหวัดชายแดนใต้ (ยะลา ปัตตานี นราธิวาส สงขลา) จำนวน ๑,๙๘๘ แห่ง

๕.๑.๓ การเตรียมความพร้อมรองรับสังคมผู้สูงอายุ

๑) พัฒนาและยกระดับศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ จำนวน ๘๗๘ แห่ง ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพชมรมผู้สูงอายุ โดยพัฒนานำร่องศูนย์ต้นแบบจำนวน ๒๐ แห่ง

๒) ยกระดับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ จำนวน ๑๒ แห่ง ให้เป็นไปตามมาตรฐาน

๓) พัฒนาศักยภาพการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุจำนวน ๘๙ แห่ง ให้รองรับสังคมผู้สูงอายุ และจัดตั้งเพิ่มจำนวน ๒๑ แห่ง

๔) ผลักดันและส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีงานทำ และมีการจ้างงานในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

๕) ส่งเสริมการใช้ศักยภาพของผู้สูงอายุที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ ด้วยการถ่ายทอดภูมิปัญญา จำนวน ๓,๐๐๐ คน

๖) พัฒนาศักยภาพผู้ดูแลผู้สูงอายุ จำนวน ๓,๘๐๐ คน เพื่อให้การคุ้มครองและดูแลผู้สูงอายุในชุมชน จำนวน ๑๙,๐๐๐ คน

๗) ยกระดับศูนย์การเรียนรู้และฝึกอบรมด้านผู้สูงอายุ จังหวัดชลบุรี ให้มีขีดความสามารถในการพัฒนาบุคลากรด้านสังคมและเครือข่ายผู้สูงอายุ

๕.๑.๔ การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

๑) ขยายผลการพัฒนาพื้นที่ชุมชนต้นแบบที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของทุกคน (Universal Design Community Model) (อารยสถาปัตย์) โดยบูรณาการความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน ต่อเนื่องจากปี ๒๕๕๙ จำนวน ๓๓ จังหวัด เพิ่มเติมอีก ๒๕ จังหวัด และพื้นที่บริเวณสวนลุมพินี ในปี ๒๕๖๐

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๒) ส่งเสริมให้คนพิการได้รับการจ้างงานในหน่วยงานของรัฐ ๘,๐๐๐ คน^๗ ในสถานประกอบการจำนวน ๔๐,๐๐๐ คนและส่งเสริมอาชีพอิสระในชุมชน จำนวน ๑๕๐ กลุ่ม เช่น กลุ่มจักสาน หัตถกรรม ผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นต้น

๓) เพิ่มศักยภาพนักร้องนักดนตรีคนพิการ (From Street to Stars) ให้มีความเป็นมืออาชีพและสร้างรายได้ที่มั่นคง เป้าหมาย ๑,๐๐๐ คน

๔) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม และเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ เช่น แท็กซี่ที่เอื้อต่อคนพิการ รถเข็นไฟฟ้าสำหรับคนพิการ แขนกลเทียมด้วยระบบประสาท เป็นต้น

๕) เพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงการบริการของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดย

๕.๑) บริการกู้ยืมเงินกองทุน โดยไม่เสียดอกเบี้ยจำนวน ๑๓,๐๐๐ รายๆ ละไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท สูงสุดไม่เกิน ๑๒๐,๐๐๐ บาท และการกู้ยืมแบบกลุ่ม ไม่เกินกลุ่มละ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๕.๒) สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรด้านคนพิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน ๘๐๐ โครงการ และติดตามประเมินผลโครงการนวดแผนไทยสำหรับคนตาบอด วงเงิน ๘๔ ล้านบาท

๖) ยกระดับศูนย์พัฒนาอาชีพคนพิการ (โรงงานปีคนพิการสากล) ให้สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพที่เป็นมาตรฐาน ทันสมัย และขยายผลไปสู่เชิงพาณิชย์

^๗ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘ เห็นชอบให้หน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีผู้ปฏิบัติงานตั้งแต่ ๑๐๐ คนขึ้นไป รับคนพิการที่สามารถทำงานได้เข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ หรือให้สัมปทานตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ ให้ครบตามอัตราส่วนที่กฎหมายกำหนด ภายในปีงบประมาณ ๒๕๖๑

๕.๑.๕ การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน

๑) เด็กปฐมวัย (๐ - ๕ ปี)

๑.๑) จัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดอายุ ๐ - ๓ ปี ในครัวเรือนยากจน หรือเสี่ยงต่อความยากจน คนละ ๖๐๐ บาทต่อเดือน เป้าหมาย ๒๐๐,๐๐๐ คน และการเตรียมความพร้อมของแม่ก่อนคลอดเพื่อให้เด็กที่เกิดมามีพัฒนาการสมวัยต่อไป

๑.๒) ส่งเสริมและสนับสนุนสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนให้มีมาตรฐาน ๑,๕๘๘ แห่ง

๒) เด็กวัย ๖ - ๑๗ ปี

๒.๑) ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ “เพชรน้ำหนึ่ง” ต่อเนื่อง เป้าหมาย ๓๐ แห่ง ๖,๐๔๕ คน โดยร่วมกับภาคเอกชน ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม และภาคส่วนอื่น ในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

๒.๒) พัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชนในชุมชนลาดพร้าว ๕๐ ชุมชน ๕๐๐ คน คลองเปรมประชากร ๓๓ ชุมชน ๓๐๐ คน และชุมชนดินแดง ๑๐๐ คน รวม ๙๐๐ คน

๒.๓) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมแก่เด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ “ชายแดนใต้ แผ่นดินเดียวกัน” เป้าหมาย ๖๗๕ คน

๒.๔) ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาคาตั้งครกในวัยรุ่น โดยบูรณาการกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เป้าหมาย ๑๕,๐๐๐ คน

๘ เพชรน้ำหนึ่ง : ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพเด็กในสถานรองรับให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามวัย มีความสามารถตามความถนัด และความสนใจ สามารถใช้ชีวิตอยู่ในครอบครัวและสังคมได้อย่างมั่นใจ

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๓) เยาวชน ๑๘ - ๒๕ ปี

๓.๑) เสริมสร้างความเข้มแข็งของสภาเด็กและเยาวชนในการเป็นนักสังคมสงเคราะห์น้อย จำนวน ๑๐,๐๐๐ คน เพื่อให้มีจิตอาสาและมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือครอบครัวที่ลงทะเบียนขอรับเงินอุดหนุนการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด จำนวน ๕๐,๐๐๐ ครอบครัว

๓.๒) รมรณรงค์ให้ทั้งเด็กโดยสนับสนุนให้มีช่องทางการให้คำปรึกษาและกระบวนการช่วยเหลือที่เน้นความร่วมมือกับทุกภาคส่วน เป้าหมายเด็กถูกทิ้งลดลง ร้อยละ ๒๐

๓.๓) ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนทั่วประเทศมีส่วนร่วมในกิจกรรมวันเยาวชนแห่งชาติ เป้าหมาย ๑๖,๕๐๐ คน

๕.๑.๖ การสร้างความเข้มแข็งของสตรีและครอบครัว

๑) เตรียมความพร้อมหญิงไทยก่อนเดินทางไปต่างประเทศ ๓๐๐ คน และส่งเสริมอาสาสมัครให้มีทักษะในการให้คำปรึกษาแก่คนไทยในต่างประเทศ ๗๐ คน

๒) ลดความรุนแรงในครอบครัวในพื้นที่ ๑๐ จังหวัดที่มีปัญหาความรุนแรงในครอบครัวสูง^๙

๓) พัฒนาสตรีให้มีทักษะอาชีพ มีงานทำ และรายได้ที่สูงขึ้น จำนวน ๑๒,๐๐๐ คน (มีทักษะอาชีพ ๘,๑๖๐ คน และมีงานทำ ๓,๘๔๐ คน) โดยใช้กลไกศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัว ๘ แห่ง

๔) พัฒนาหลักสูตรครอบครัวศึกษา และนำร่องโรงเรียนครอบครัวที่ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวจังหวัดสงขลา

^๙ เรียงจังหวัดตามลำดับความรุนแรง ๑๐ จังหวัดแรก ได้แก่ (๑) ราชบุรี (๒) ร้อยเอ็ด (๓) เชียงใหม่ (๔) สุราษฎร์ธานี (๕) อุดรธานี (๖) น่าน (๗) เชียงราย (๘) พิษณุโลก (๙) ชลบุรี และ (๑๐) สงขลา

๕) จัดประชุมระดับรัฐมนตรีเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้านครอบครัวและความเสมอภาคระหว่างเพศ มีผู้เข้าร่วมประชุม ๑๗ ประเทศ ระหว่างวันที่ ๒๑-๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙

๕.๑.๗ การพัฒนาระบบสวัสดิการสังคม

๑) พัฒนาระบบสวัสดิการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมอย่างมีเงื่อนไข^{๑๐} โดยช่วยเหลือทางการเงิน เพื่อการครองชีพเดือนละ ๗๐๐ บาท และจัดทำแผนการพัฒนารายบุคคล (Case Management) ให้แก่ผู้มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนและลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ อย่างน้อย ๑๐๐,๐๐๐ คน

๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อขอรับรองเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ในต่างประเทศ ในการช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ เป้าหมาย ๑๐ ประเทศ และให้องค์กรสาธารณประโยชน์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ๑๓ แห่ง ใน ๔ ประเทศ^{๑๑} ดำเนินการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับคนไทยในต่างประเทศ

๓) ปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินรัฐใหม่ (One Map) เพื่อลดผลกระทบและความขัดแย้งและดำเนินการสำรวจพื้นที่ทับซ้อนในเขตพื้นที่นิคมสร้างตนเอง ภายใต้แผนบูรณาการร่วมกับสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการในพื้นที่นิคม ๔๒ แห่ง

๔) จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมชุมชนบนพื้นที่สูง และศูนย์เรียนรู้เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนบนพื้นที่สูง จำนวน ๗๘ แห่ง เพื่อเป็นกลไกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรบนพื้นที่สูงให้มีความยั่งยืน

^{๑๐} เป็นการให้ความช่วยเหลือแบบมีเงื่อนไข (Conditional Cash Transfers) โดยกลุ่มเป้าหมายต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพและสามารถช่วยเหลือตนเองได้

^{๑๑} ประเทศเยอรมนี ญี่ปุ่น สวิตเซอร์แลนด์ และเนเธอร์แลนด์

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สอดคล้องกับหลักภูมิสังคม และรักษาไว้ซึ่งอัตลักษณ์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตดั้งเดิม และใช้แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๕) แก้ไขปัญหาการขอทานอย่างยั่งยืน โดยบูรณาการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ด้วยการจัดระเบียบ “การให้ทานถวญี ลตวิถีการขอทาน” การฟื้นฟูพัฒนาศักยภาพ และการปรับทัศนคติคนขอทาน ภายใต้นโยบายประชารัฐและหลัก “ธัญบุรีโมเดล^{๑๒}” ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจำนวน ๘๕๐ คน และพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีวิตให้แก่คนไร้ที่พึ่งคนขอทานให้คืนสู่ครอบครัวและชุมชน ภายใต้โครงการบ้านน้อยในนิคมสร้างตนเอง ๒๒ แห่ง และกองทุนเพื่อพัฒนาศักยภาพคนไร้ที่พึ่ง คนขอทาน

๖) เพิ่มช่องทางบริการรับจำนำของภาครัฐ โดยการขยายสาขาสถานธนาณเคราะห์ไปสู่ส่วนภูมิภาค จำนวน ๓ สาขา ในจังหวัดลำพูน จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดอุดรธานี

๗) จัดสถานีสวัสดิการบ้านมิตรไมตรีเคลื่อนที่ (Welfare Station) เพื่อป้องกันการเข้าสู่วงจรการขอทาน เร่ร่อน ใช้ชีวิตในที่สาธารณะ ในพื้นที่สถานีรถไฟบางซื่อและหัวลำโพง

๘) เร่งรัดและพัฒนากระบวนการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองจำนวน ๕๑๘ คน ควบคู่กับการเสริมสร้างทัศนคติเพื่อความปรองดองสมานฉันท์ จำนวน ๓๗๑ คน

๙) บูรณาการความร่วมมือแก้ไขปัญหพื้นที่ภูทับเบิก กับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยจัดทำแผนแม่บทแก้ไข

^{๑๒} ธัญบุรีโมเดล คือ รูปแบบการพัฒนาฟื้นฟูศักยภาพแก่คนไร้ที่พึ่ง คนขอทาน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ริเริ่มดำเนินการเป็นครั้งแรก ณ สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ชาย - หญิง ธัญบุรี ก่อนขยายไปสู่สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งทั่วประเทศ ทั้ง ๑๑ แห่ง

ปัญหาพื้นที่ภูทับเบิก เพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศน์คืนสู่ความสมบูรณ์ พัฒนาคุณภาพชีวิตราษฎรบนพื้นที่สูง ส่งเสริมพัฒนาอย่างยั่งยืน

๑๐) ขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการถอนสภาพนิคมสร้างตนเองสู่ชุมชนสภาวะปกติอย่างต่อเนื่อง ตาม พ.ร.บ.จัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ จำนวน ๔๔ แห่ง โดยสิ้นสุดในปี ๒๕๗๙

๕.๑.๘ การพัฒนาบทบาทประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

๑) ยกระดับการดำเนินงานที่หน่วยประสานงานหลักประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน โดยใช้กลไกศูนย์ปฏิบัติการอาเซียนด้านสังคม พม. ในการขับเคลื่อน บูรณาการ และติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงานประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๘ ใน ๑๐๙ มาตรการ

๒) เพิ่มช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร โดยใช้เทคโนโลยีและสื่อที่ทันสมัย เพื่อสร้างความตระหนักรู้ เกี่ยวกับประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนอย่างทั่วถึง

๓) เตรียมความพร้อมรองรับภารกิจการเป็นประธานการประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสและคณะมนตรีประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ในปี ๒๕๖๒

๕.๑.๙ การส่งเสริมพลังประชารัฐ

๑) ขับเคลื่อนกลไกประชารัฐเพื่อสังคม โดยการบูรณาการภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม

๒) ส่งเสริมและพัฒนาภาคีเครือข่ายทางสังคม และภาคประชาสังคม รวมทั้งการจัดตั้งศูนย์ประสานงานองค์การอาสาสมัครแห่งชาติ ศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจแห่งชาติ (CSR) และการประกอบกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise : SE)

๓) สนับสนุนการยกระดับพื้นที่ต้นแบบสัมมาชีพชุมชนในการ

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ๕๐๐ ตำบล โดยประสานความร่วมมือระหว่างชุมชน รัฐ และภาคธุรกิจเอกชน

๔) เร่งรัดการขอยกสละการกักตุนใช้สนับสนุนกองทุนของ พม. เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามแนวทางประชารัฐ

๕.๒ นโยบายการบริหารการพัฒนา (Administration Based)

๕.๒.๑ การพัฒนาบุคลากรสู่มืออาชีพ

๑) พัฒนาบุคลากรตามเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพและวิชาชีพ และเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ตำแหน่งบริหาร

๒) พัฒนาขีดสมรรถนะ และความเชี่ยวชาญของบุคลากรตามตำแหน่งงานในแต่ละสายงาน โดยการกำหนดหลักสูตรการฝึกอบรมที่ชัดเจน รวมทั้งให้มีการปรับทัศนคติในการทำงานเชิงบูรณาการ และการคิดเชิงยุทธศาสตร์ ตลอดจนการยกระดับพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัด (พมจ.) และหัวหน้าหน่วยงานในสังกัด ให้เป็นผู้นำและผู้เชี่ยวชาญงานด้านสังคมระดับจังหวัด

๓) พัฒนาบุคลากรทุกระดับ ให้มีความเป็นมืออาชีพ ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการต่างประเทศตามมาตรฐานสากล และรองรับภารกิจด้านอาเซียนที่กระทรวงได้รับมอบหมาย โดยมุ่งเน้นในเรื่องพิธีการทูต ทักษะด้านภาษาอังกฤษในระดับการสนทนา เจรจาต่อรอง การเข้าใจคำศัพท์เฉพาะการเข้าใจภาษาของประเทศสมาชิก โดยเฉพาะผู้ที่ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดน และใกล้เคียง ทักษะด้านการประชุมนานาชาติระดับสากล และกฎหมายของประเทศสมาชิกที่เกี่ยวข้องกับการกิจ พม.

๔) ส่งเสริม สนับสนุน และกระตุ้นให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่มีองค์ความรู้ที่ทันสมัยอยู่เสมอ ตั้งแต่องค์ความรู้ในระดับท้องถิ่น ประเทศ

ภูมิภาคอาเซียน และระดับโลก เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างสอดคล้องและปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้เป็นอย่างดี เช่น ความสามารถทางภาษา การนำเสนอ เทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดทำอินโฟกราฟิก วิธีการคิดแบบ เสนาธิการ เป็นต้น

๕) ส่งเสริมและสนับสนุนให้สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ (สสว.) เป็นพี่เลี้ยงเชิงวิชาการ เชื่อมโยงหน่วยงานระหว่างส่วนกลางและภูมิภาค รวมทั้งร่วมกำหนดหลักสูตรการฝึกอบรมกับส่วนกลาง

๖) พัฒนาบุคลากรและบุคคลภายนอกตามหลักสูตรที่กำหนด เพื่อแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนด เพื่อให้สามารถปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ได้ เป็นต้น

๗) ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรของ พม. ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๕๖ เพื่อสร้างมาตรฐานนักสังคมสงเคราะห์อย่างมืออาชีพ

๘) ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และพัฒนาบุคลากรในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล

๕.๒.๒ การพัฒนาองค์กรเพื่อขับเคลื่อนนโยบายและมุ่งสู่การแข่งขันในระดับนานาชาติ

๑) ยกย่อง พม. ให้เป็นองค์กรมาตรฐานในระดับอาเซียน ซึ่งมีการบริหารงาน การบริหารงบประมาณ และการบริหารบุคลากรอย่างคุ้มค่าตามหลักธรรมาภิบาล มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และนวัตกรรมมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยเฉพาะการจัดทำคู่มือ

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

การปฏิบัติการกิจเป็นภาษาอังกฤษและภาษาเพื่อนบ้าน

๒) ให้บริการเบ็ดเสร็จอย่างแท้จริงโดยพัฒนาศูนย์ราชการ สะดวกให้ได้มาตรฐาน (Government Easy Contact Center: GECC)

๓) เสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นเลิศ เพื่อสนับสนุนให้ หน่วยงานพัฒนากิจกรรมและระบบบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่อย่างมี ประสิทธิภาพ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง

๔) พัฒนาระบบอาคารสถานที่ ภูมิสถาปัตยกรรม และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน การบริหาร และภาพลักษณ์ องค์กร

๕) เพิ่มประสิทธิภาพระบบสารสนเทศด้านสังคมและระบบ กระดานสถานการณ์ทางสังคม (Dashboard) ให้มีข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน เชื่อมโยง ครอบคลุมภารกิจของทุกส่วนราชการในกระทรวง สำหรับผู้บริหารนำไปใช้ ในการวางแผนและตัดสินใจทั้งในระดับประเทศและจังหวัด

๖) ให้มีการบริหารจัดการกองทุนต่างๆ ในสังกัด พม. ซึ่งอยู่ใน ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยสนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอและต่อเนื่อง รวมทั้งใช้กองทุนเป็นเครื่องมือในการพัฒนา

๕.๒.๓ การพัฒนาระบบและกระบวนการทำงานให้เกิดประสิทธิผล

๑) ยกระดับขีดความสามารถศูนย์ปฏิบัติการ (War Room) ของ ทุกหน่วยงานให้มีฐานข้อมูลครบถ้วนในการตัดสินใจของผู้บริหารและมีความ พร้อมในการแก้ไขสถานการณ์ทางสังคม

๒) ให้มีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการเชิงประเด็น เพื่อใช้ในการ บริหาร และการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในความรับผิดชอบและขยายผล ให้ครอบคลุม เช่น ศูนย์ปฏิบัติการอาเซียนด้านสังคม ศูนย์ส่งเสริมและประสาน การพัฒนาสังคมสำหรับคนไทยในต่างประเทศ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการค้า

มนุษย์ ศูนย์ปฏิบัติการสื่อออนไลน์ เป็นต้น

๓) เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีความพึงพอใจต่อคุณภาพบริการ เช่น การให้บริการของศูนย์ช่วยเหลือสังคม ๑๓๐๐ และการรับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ของหน่วยงานต่างๆ

๔) พัฒนาการออกบัตรประจำตัวคนพิการด้วยระบบออนไลน์ และพัฒนาศูนย์ข้อมูลคนพิการให้มีประสิทธิภาพ

๕.๒.๔ การพัฒนากฎหมายด้านสังคม

๑) จัดทำอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ที่สำคัญ เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. ๒๕๕๗ พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นต้น

๒) ผลักดันร่างกฎหมายที่อยู่ในระหว่างการพิจารณา รวมทั้งกฎหมายที่จะเสนอเพิ่มเติม ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลในครอบครัว พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ฯลฯ

๓) ทบทวนและปรับปรุงกฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๕๖ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ฯลฯ

๔) เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายในภารกิจกระทรวง

๕) ตรวจสอบและติดตามการบังคับใช้กฎหมายในภารกิจกระทรวงที่มีผลบังคับใช้

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๕.๒.๕ การจัดสวัสดิการสำหรับบุคลากร

๑) จัดสวัสดิการสำหรับบุคลากรเพื่อการปฏิบัติราชการ เช่น ที่อยู่อาศัย จัดห้องพยาบาล ห้องสมุด สถานที่ออกกำลังกาย จำหน่ายสินค้าราคาถูก ความปลอดภัยในการทำงาน ห้องละหมาด สถานที่รับเลี้ยงเด็กกลางวัน การตรวจสุขภาพประจำปี

๒) สร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรที่มีผลงานโดดเด่น เช่น ยกย่องเชิดชูและประกาศเกียรติคุณให้กับผู้มีผลงานและความประพฤติดี

๕.๓ นโยบายการขับเคลื่อนระดับพื้นที่/จังหวัด (Area Based)

๕.๓.๑ การบูรณาการการขับเคลื่อนเป็นทีม พม. จังหวัด ภายใต้แนวคิด “บ้านเดียวกัน (One Home)”

๑) ให้พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) กำกับเชิงยุทธศาสตร์ หน่วยงานในสังกัด พม. ในพื้นที่ ให้เกิดการบูรณาการการทำงาน ประสานการใช้ทรัพยากร และการประสานส่งต่ออย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาสังคมในพื้นที่ร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพ โดยสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ (สสว.) เป็นหน่วยส่งเสริมสนับสนุนวิชาการให้เกิดการเชื่อมโยงการดำเนินการระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งกำกับยุทธศาสตร์ด้านสังคมในกลุ่มจังหวัด

๒) บูรณาการแผนงาน/โครงการ/งบประมาณ/ตัวชี้วัดของแต่ละกรม/กลุ่มเป้าหมายในระดับส่วนกลาง ก่อนนำไปสู่การจัดทำงบประมาณประจำปี/ก่อนนำไปสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัด เพื่อให้เกิดการบูรณาการในระดับกลุ่มจังหวัด/จังหวัด เครือข่าย ตามบริบทของพื้นที่ให้บังเกิดประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรม

๓) ให้งานหน่วยงานเป็นแหล่งเรียนรู้/อบรมของประชาชนและเครือข่ายในพื้นที่ รวมทั้งเปิดพื้นที่ให้กลุ่มเป้าหมายต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ตลอดจนสนับสนุนให้เป็นที่ตั้งของภาคประชาสังคม เช่น มูลนิธิ สมาคม ชมรม เป็นต้น

๔) สร้างสัญลักษณ์ของสำนักงาน (Brand) จากความโดดเด่นในลักษณะของ ๑ สำนักงาน ๑ ความโดดเด่นด้านการงาน (One Office One Outstanding Performance)

๕) ส่งเสริมให้ทุกหน่วยงานสร้างค่านิยม/อุดมคติ/ปณิธาน และสร้างคำอธิบายที่เห็นเป็นประจักษ์ทั่วกันว่าเป็นเป้าหมายของหน่วยงาน

๖) ให้คำนึงถึงผู้ใช้บริการเป็นศูนย์กลาง ตามหลักการ 4C (Case Management/Customers/Citizen/Center) โดยให้ความช่วยเหลือจนสิ้นสุดกระบวนการ เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับการอำนวยความสะดวกและการช่วยเหลืออย่างเท่าเทียมกันและมีศักดิ์ศรี

๗) ให้ความสำคัญในการบริหารและกำกับดูแลกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น กลุ่มประชาชนบนพื้นที่สูง กลุ่มประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สมาชิกนิคมสร้างตนเอง ผู้พันโทฯ เป็นต้น

๘) พัฒนา ปรับปรุงหน่วยงานในส่วนภูมิภาค ๓๕๓ แห่ง (สำนักงาน/ศูนย์/สถาน/บ้าน/นิคม) ด้วยการปรับปรุงภูมิทัศน์ ทัศนียภาพ ให้มีความสะอาดสวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อย

๕.๓.๒ การยกระดับการเป็นเจ้าภาพด้านสังคม

๑) ส่งเสริมให้ พมจ. เป็นเจ้าภาพในการทำยุทธศาสตร์ด้านสังคมในระดับจังหวัด โดยการสนับสนุนของ สสว. เชื่อมโยงกับกลุ่มจังหวัด ส่วนกลาง และมีบทบาทนำด้านสังคมในระดับกลุ่มจังหวัด

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๒) ผลักดันให้ พมจ. บูรณาการคณะกรรมการระดับจังหวัดชุดต่างๆ ให้มีความเชื่อมโยงกับคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการสังคมจังหวัด เพื่อนำไปสู่การเป็นเจ้าภาพด้านสังคมในระดับจังหวัด

๕.๓.๓ การพัฒนาระบบข้อมูลด้านสังคม

๑) ให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เป็นศูนย์กลางข้อมูลของการบริหารยุทธศาสตร์สังคมจังหวัด รายงานสถานการณ์ทางสังคม โดยประสานเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานในสังกัด พม. และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งข้อมูลเชิงกลุ่มเป้าหมาย ข้อมูลเชิงประเด็น ข้อมูลเชิงสังคมและวัฒนธรรม ฯลฯ และผลักดันให้ สสว. เป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านสังคมระดับกลุ่มจังหวัด

๒) ให้ศูนย์ช่วยเหลือสังคม ๑๓๐๐ จัดทำระบบฐานข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคมในมิติพื้นที่ โดยเชื่อมโยงกับหน่วยงาน พม. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

๕.๓.๔ การพัฒนาศักยภาพการประสานงานภาคี (ภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม)

๑) พัฒนาศักยภาพอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) จำนวน ๑๓๓,๒๕๓ คน ให้มีคุณสมบัติและทักษะการทำงานอย่างรอบด้าน และได้มาตรฐานในการปฏิบัติงานเพื่อคุ้มครอง พัฒนา และประสานส่งต่อบริการเพื่อคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมายทุกช่วงวัยในชุมชน ควบคู่กับการเป็นนักเฝ้าระวังทางสังคม และนักสื่อสารสาธารณะ เพื่อร่วมกันและแก้ไขปัญหาสังคมในระดับพื้นที่ และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่กระทรวง

๒) สร้าง “อพม. หนึ่งเดียวในดวงใจ” โดยการวางระบบอาสาสมัครให้เป็นเอกภาพ และยกระดับ อพม. ให้มีบทบาทนำในการช่วยเหลือผู้

ประสบปัญหาทางสังคม โดยยึดพื้นที่เป็นฐานและเชื่อมโยงการปฏิบัติงานร่วมกับอำเภอ องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) สร้างความเข้มแข็งกลไกการประสานส่งต่อในระดับพื้นที่ เช่น ศูนย์บริการคนพิการทั่วไป ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ (ศพอส.) และ ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) สภาเด็กและเยาวชน องค์รปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องที่ และองค์กรพัฒนาเอกชน เป็นต้น โดยเชื่อมโยงกับหน่วยงาน พม. ในพื้นที่ ผ่านศูนย์ช่วยเหลือสังคม ๑๓๐๐

๕.๓.๕ การสนับสนุนให้อำเภอและองค์รปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าภาพในการพัฒนาสังคม

๑) ให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ประสานกับอำเภอและองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น ในการร่วมเป็นเจ้าภาพ และเป็นฐานในการช่วยเหลือผู้ที่ประสบปัญหาทางสังคม การประสานส่งต่อ รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกช่วงวัยตามภารกิจ พม.

๒) จัดช่องทางการประสานงานระหว่างอำเภอ องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เพื่อให้หน่วยงานในระดับท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนด้านสังคมการประสานแผน และการนำแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยจัดตั้งคณะอนุกรรมการส่งเสริมสวัสดิการสังคมระดับอำเภอนำร่อง (กสอ.)

๓) เพิ่มประสิทธิภาพศูนย์บริการคนพิการระดับจังหวัด ๗๗ แห่ง และศูนย์บริการคนพิการทั่วไปของท้องถิ่น และองค์กรคนพิการ เป้าหมาย ๑,๐๐๐ แห่ง

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ส่วนที่ ๖ : การขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ

๖.๑ ให้ทุกส่วนราชการชี้แจงนโยบายและมอบภารกิจที่รับผิดชอบ เพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่บุคลากรทุกระดับ

๖.๒ ให้ทุกส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) โดยให้มีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอกกระทรวง พร้อมทั้งกำหนดตัวชี้วัดสำคัญรองรับนโยบายและให้สอดคล้องกับงบประมาณของแต่ละหน่วย

๖.๓ ให้ใช้ศูนย์ปฏิบัติการของแต่ละหน่วยงานเป็นเครื่องมือในการบริหาร ขับเคลื่อนนโยบาย ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการ

๖.๔ ใช้กลไกคณะกรรมการระดับชาติและคณะอนุกรรมการระดับชาติในการขับเคลื่อนประเด็นที่เกี่ยวข้องอย่างบูรณาการและเชื่อมโยงกัน

๖.๕ ให้ผู้บริหารและผู้ตรวจราชการกระทรวง กำกับดูแล ตรวจสอบ และติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายและแผนปฏิบัติการให้เป็นไปตามเป้าหมาย

ส่วนที่ ๗ : ตัวชี้วัดและการติดตามประเมินผล

๗.๑ ให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลระดับกระทรวง เพื่อกำหนดแนวทางการติดตามประเมินผลและตัวชี้วัดการปฏิบัติราชการ โดยคำนึงถึงพระราชบัญญัติงบประมาณ และคำรับรองการปฏิบัติราชการของกระทรวง

๗.๒ ให้มีการติดตามและประเมินผลจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก โดย

๗.๒.๑ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลระดับกระทรวง มีหน้าที่กำกับ ดูแล ดำเนินการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในภาพรวม

๗.๒.๒ ผู้ตรวจราชการกระทรวง มีหน้าที่ตรวจ ติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานตามนโยบายในระดับพื้นที่

๗.๒.๓ คณะทำงานวิเคราะห์และรายงานสถานการณ์สังคม มีหน้าที่ติดตาม รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ รายงาน และจัดทำข้อเสนอสถานการณ์ทางสังคม

๗.๒.๔ จัดให้มีการจ้างที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก ดำเนินการประเมินผลนโยบายของ พม. รายไตรมาส พร้อมทั้งรายงานผลต่อผู้บริหาร

๗.๓ กำหนดกรอบระยะเวลาการประเมินรายไตรมาส และตามความเหมาะสมแล้วแต่กรณี

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ส่วนที่ ๘ : ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๘.๑ ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำ สร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรในหน่วยงาน และบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

๘.๒ ทุกหน่วยงานต้องสร้างเอกภาพในการบังคับบัญชา และมีการทำงานเป็นทีม

๘.๓ บุคลากรทุกระดับได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านอย่างมืออาชีพ

๘.๔ ทุกหน่วยงานต้องแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติด้วยการจัดทำแผนปฏิบัติการ ขับเคลื่อนแผนติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ รวมทั้งมีการทำงานแบบบูรณาการโดยใช้ทรัพยากรร่วมกัน

๘.๕ ทุกหน่วยงานใช้ศูนย์ปฏิบัติการเป็นเครื่องมือในการบริหาร ขับเคลื่อน ติดตามและแก้ไขสถานการณ์

๘.๖ ทุกหน่วยงานต้องใช้การประชาสัมพันธ์ และการปฏิบัติการข่าวสาร (Information Operation: IO) ในทุกขั้นตอนเพื่อสร้างการรับรู้ความเข้าใจ และความร่วมมือของประชาชน

๘.๗ ทุกภาคส่วนของสังคมให้ความร่วมมือ มีส่วนร่วม และมีความเชื่อมั่นต่อการทำงานของหน่วยงาน

ส่วนที่ ๙ : การวางรากฐานการพัฒนาในระยะต่อไป

การวางรากฐานในระยะต่อไป พม. มุ่งหวังที่จะขับเคลื่อนส่งต่อเป้าหมายการดำเนินงานดังที่ได้กล่าวมาทั้งหมดที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ให้กับรัฐบาลชุดใหม่ที่จะเข้ามาบริหารประเทศ เพื่อให้เกิดการปฏิรูปประเทศด้านสังคมและการบูรณาการ เพื่อการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน พม. จึงได้เตรียมการในด้านโครงสร้างการบริหารราชการของกระทรวง กระบวนการทำงานและพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อม และสามารถตอบสนองต่อภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางของร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ภายใต้วิสัยทัศน์ “เป็นองค์กรหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาคนและสังคม เพื่อความอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน” โดยมีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

๙.๑ การแก้ไขปัญหาและพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย และชุมชนแออัดอย่างต่อเนื่อง ภายใต้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่อยู่อาศัย ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๘) โดยมีเป้าหมายรวม ๒.๗๒๖ ล้านครัวเรือน ประกอบด้วย การยกระดับคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย (จัดหาที่อยู่อาศัยประเภทเช่า) จำนวน ๙๑,๖๕๗ ครัวเรือน การเสริมสร้างความมั่นคงด้านการอยู่อาศัย (จัดหาที่อยู่อาศัยประเภทเช่าซื้อ) จำนวน ๔๒๑,๐๓๔ ครัวเรือน พัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับข้าราชการ จำนวน ๕๕,๐๐๐ ครัวเรือน การร่วมมือกับเอกชนในการพัฒนาที่อยู่อาศัย จำนวน ๑,๑๓๙,๗๔๖ ครัวเรือน โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าว และคลองเปรมประชากรตามแผนงานระยะ ๓ ปี (๒๕๕๙ - ๒๕๖๑) จำนวน ๗๔ ชุมชน ๑๑,๐๐๔ ครัวเรือน โครงการการแก้ไข

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ปัญหาชุมชนแออัด “บ้านมั่นคง” จำนวน ๑๗๐,๐๐๐ ครัวเรือน และโครงการบ้านพอเพียงในชนบท สนับสนุนการซ่อมแซม ปรับปรุง ต่อเติมบ้านที่มีสภาพทรุดโทรมในพื้นที่ชนบท จำนวน ๓๕๒,๐๐๐ ครัวเรือน

๙.๒ การบูรณาการการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์
เพื่อมุ่งสู่สังคมปลอดจากการค้ามนุษย์ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมและการช่วยเหลือที่รวดเร็ว เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์จะต้องถูกลงโทษอย่างเด็ดขาด ส่งเสริมความร่วมมือกับนานาชาติเพื่อจัดปัญหาการค้ามนุษย์อย่างยั่งยืนผลักดันนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม พัฒนาระบบงานและระบบล่ามภาษา ตลอดจนริเริ่มและขับเคลื่อนความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์และพัฒนาระบบฐานข้อมูลสำหรับการบริหารงาน

๙.๓ การส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยการสนับสนุนเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยและการพัฒนาเด็กและเยาวชน ขยายอายุเด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนจากเด็กแรกเกิด – ๖ ปี ขยายผลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๔๐ จังหวัด มีสภาเด็กและเยาวชนครอบคลุม ๗,๒๕๕ ตำบลทั่วประเทศ พัฒนาความเป็นมืออาชีพของบุคลากร และส่งเสริมสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนให้ได้มาตรฐานและรับใบอนุญาต ๒๐๐ แห่ง

๙.๔ การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยขยายพื้นที่ชุมชนต้นแบบที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของทุกคน (อารยสถาปัตย์) ครอบคลุม ๗๖ จังหวัดทั่วประเทศ ขยายผลศูนย์บริการคนพิการต้นแบบและส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการ จำนวน ๗๖ จังหวัดและกรุงเทพมหานคร ผลักดันการปรับปรุงเบี้ยความพิการตามความรุนแรง ๑,๐๐๐ – ๓,๐๐๐ บาท ผลักดันการจ้างงานคนพิการทั้งในหน่วยงานของรัฐและสถานประกอบการ ร้อยละ ๑๐๐ ตามกฎหมาย และพัฒนาศักยภาพนักร้องนักดนตรีพิการทุกประเภท “จากถนนสู่ดวงดาว (From Street to Stars)” เป้าหมาย ๑,๕๐๐ คน

๙.๕ การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยพัฒนาศักยภาพ ศพอส.๘๗๘ อำเภอทั่วประเทศอย่างต่อเนื่อง จัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ ๘๗๘ อำเภอทั่วประเทศหรือร้อยละ ๑๐๐ ขยายโอกาสการทำงานและมาตรการการจูงใจในการจ้างงานผู้สูงอายุ ส่งเสริมการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวอย่างเป็นระบบ สร้างความตระหนักและพัฒนาศักยภาพครอบครัว/ชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุ พัฒนาระบบฐานข้อมูล และเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน

๙.๖ การพัฒนาศักยภาพสตรีและส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว ด้วยการพัฒนาระบบข้อมูลด้านสตรีและครอบครัว โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานระดับพื้นที่ พัฒนาศักยภาพพลไกการทำงานด้านสตรีและครอบครัวทุกระดับ และสร้างเครือข่ายอาสาสมัครเพื่อการทำงานด้านสตรีและครอบครัว

๙.๗ การป้องกันและแก้ไขปัญหาคอนซอร์เทียมและคนไร้ที่พึ่ง สร้างจิตสำนึกในการลดการขอลา ขยายผลต้นแบบ โดยเชื่อมโยง แลกเปลี่ยนฐานข้อมูลเกี่ยวกับคนขอลา ส่งเสริมระบบกิจการเพื่อสังคมและธุรกิจเพื่อสังคม ผลักดันมาตรการกีดกันบุคคลต่างด้าวที่มีประวัติขอลาซ้ำซาก ผลักดันระบบการคุ้มครองทางสังคมเพื่อช่วยเหลือบุคคลยากจนแบบมีเงื่อนไข ๙๗,๓๙๘ คน และการจัดการรายการนี้

๙.๘ การพัฒนากระบวนการและกลไกของศูนย์ช่วยเหลือสังคม ๑๓๐๐ โดยสร้างมาตรฐานการให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ และสร้างความร่วมมือระดับอาเซียนของศูนย์ช่วยเหลือสังคม ๑๓๐๐

๙.๙ การจัดสวัสดิการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ โดยใช้ประโยชน์จากโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับสิทธิสวัสดิการและใช้เป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยง บูรณาการการปฏิบัติงานของ พม. กับหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้การช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายเป็นไปอย่างมีระบบต่อเนื่อง และสามารถช่วยเหลือตนเองได้

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ในด้านการดำเนินงานระหว่างประเทศ พม. จะดำเนินการเพื่อ
แสวงหาความร่วมมือ ริเริ่มและขับเคลื่อนการดำเนินงานทั้งหลายให้เป็นไป
ตามข้อตกลงและพันธกรณีระหว่างประเทศต่างๆ รวมถึงการดำเนินการเพื่อ
ขับเคลื่อนให้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development
Goals: SDGs) เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามภารกิจของ พม. ในการดูแลและพัฒนาคนตลอด
ทุกช่วงวัย เป็นภารกิจที่มีความเชื่อมโยงกับหลายกระทรวงในหลากหลายมิติ
ซึ่ง พม. ไม่สามารถดำเนินการได้เพียงหน่วยงานเดียว จึงจำเป็นต้องมีการ
บูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และทุกกระทรวงที่เกี่ยวข้องในการ
ประสานการทำงานร่วมกัน เพื่อผลักดันภารกิจในการพัฒนาคนและสังคม
ให้มุ่งไปสู่เป้าหมายของความอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืนร่วมกันสืบไป

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กองยุทธศาสตร์และแผนงาน

สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๑๐๓๔ ถนนกรุงเกษม แขวงมหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

โทรศัพท์ ๐๒ ๖๕๙ ๖๔๙๔ โทรสาร ๐๒ ๖๕๙ ๖๔๙๘

Email: planpo2@hotmail.com

นโยบาย ๖๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
กองยุทธศาสตร์และแผนงาน
โทรศัพท์ ๐๒ ๖๕๙ ๖๔๙๔ โทรสาร ๐๒ ๖๕๙ ๖๔๙๘
www.m-society.go.th